

GAZDA

AZ E. G. E. HAVONTA EGYSZER MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJA

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 100 Lei.
Tagoknak tagsági díjjal évi 60 Lei.
Egy szám ára 5.— Lei.

FŐSZERKESZTŐ:
TELEKI ADÁM gr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Strada Andrei Muresan 10.
Telefon: 21-58.
Póstatakarék csekszám 40181.

Számadás.

Írta: Zoltán Péter.

Az aratást a kukoricatorés, buzavetés és a szüret követi. A hó utolsó napjaiban már befejezéshez közeledik a mezőgazdasági év. A gazda tehát seregszmlét tarthat és elbíráhatja egy éves — szinte pihenőt nem ismerő — tevékenységét. Pontosan ismeri a terméseredményeket, hiszen a buza szemei előtt eresztette kalászeit, a kukoricát ő kapálta meg és a szőlőkezeléssel is sokat bajlódott. Eljutott odáig, amikor a munka gyümölcseit szeretné élvezni és az értékesítéssel biztosítani a szükséges pénzüsszeget.

Ilyenkor megtarthatja a számadást és felismerheti a saját hibáit. A köztelfogás hatása alatt, a gazdák egyik része megelégszik azzal a tudással, amit szüleitől, elődjektől örökölt és nem akar tudomást szerezni arról, hogy az élet tulajdonképpen egyet jelent a soha meg nem álló fejlődéssel. Azt mindenki látja, hogy a falvak utjairól a port hatalmas gépkocsik verik fel és a gazda sem jár mindig csak gyalog, vagy szekeren, hanem vonaton teszi meg az utat, mert időt és pénzt takarít meg. Mindez a változás, a gazda szemei előtt ment végbe és mégis azt mondják, hogy gazdálkodjunk úgy, ahogy azt régen is cselekedtünk. A számadás, amit a mezői munkálatok befejezésével feltétlenül meg kell tartani, komolyan rácafol erre a tévhitre. Aki a talajt jobban megművelte és aki a földbe nemes magot hintett el, vagy a szőlőjét gondosan és lelkiismeretesen kezelte, annak szebb és értékesebb a termése. A maradi gazda pedig, a végtelenségig sir-

hat a silány eredményén. Vajjon hány alkalommal győződhetek meg ennek a tételnek a valóságáról? A nyár folyamán, az egyik marosmegyei faluban, gyönyörű, kétméteres kukoricát láttunk. Közvetlenül tőszomszédságában pedig, ugyanolyan talajon, de gyenge művelési eljárással, cse-nevész, kiszántásra alig érdemes kukorica volt. Ki a hibás? Válaszoljon az a gazda, aki nem végezte el kellő alaposággal a kötelességét.

A magyar gazdának nemesak annyit kell termelnie, amennyire a napi megélhetéshez szüksége van. Többet és jobbat, mert ahogyan az E. G. E. elnöke a kolozsvári gazdanapon mondotta: „Gyarapítsák azt a vagyont, amit örököltek, mert nekünk — elsősorban — gyermekeinkre, unokáink jövőjére kell gondolnunk.” Jusson eszünkbe, hogy az unokáink miből fognak megélni, ha vagyonunkat nem gyarapítottuk, de arról se feledkezzünk meg, hogy a nemzeti vagyon a gazda kezében van, tehát a magyar gazdatársadalom nemzetével szemben is eleget kell tegyen azoknak a kötelességeknek, amelyeket a történelmi feladatok rájuk róttak.

A számadásnál lesznek olyanok is, akik le-sujtva állanak meg az üres magtár előtt, mert nincs miből fedezni a költségeket, az adót. Ezek a gazdák magukra vessenek és lássák be, hogy a jövő útja egyet jelent a haladás útjával.

Az E. G. E. megmutatja az utat, de az már igazán lelkiismeretbeli kérdés, hogy követik-e, vagy nem.

Október.

I. Szántóföldek.

Az őszi vetések selymes szőnyege kezdi betakarni a tájat. Itt-ott a hesseni légy kártételét tapasztalhatjuk a korai vetéseken. És a petékből már helyenként álcákat is találunk, amelyek a buza szívlevelét tönkre tették. Úgy ősszel, mint tavasszal gyakran megsárgulnak vetéseink a hesseni légy álcái káros következtében. Ahol a hesseni légy fellépését évenként tapasztaljuk, nyár végén, ősz elején korán csalogató vetéseket készítsünk és azokat később alászántjuk. A rendes buzavetéssel pedig október 10-ig várjunk. Hűvösebb éghajlaton és gyenge talajon azonban nem tanácsos a vetésel októberig késni.

A magvakat pácolás, csávázás nélkül ne vessük el. Kőüszög ellen arzópollal, repülőüszög ellen melegvizes pácolással védekezzünk.

Októberben elérkezett az ideje az őszi mélyszántásnak is. Ne hagyjunk egy talpalatnyi művelés alatt álló földet sem anélkül, hogy azt meg ne szántanánk. Az őszi szántás mindég darabos legyen, hogy azt a levegő, napsugár, víz, hideg és meleg jól átjárja és tavaszra lisztfinomságúvá omlassa. Az őszi szántást boronálni nem szükséges, mert ezt a munkát elvégzi az idő vasfoga.

II. Rétek és legelők.

Októberben ha a sarjút begyűjtöttük, a marhákat kihajtjuk a rétekre. A rét az a terület, amelyről mindég csak elveszük a tápanyagot, de azt legritkább esetben pótoljuk. Jó termés eredményt csak úgy remélhetünk, hogyha trágyázás útján pótoljuk időnként az onnan elvett tápanyagokat. Azt elvégezhetjük érett trágyával, vagy komposztal, vagy trágyalével.

III. Állattenyésztés.

Októberben számot kell vetnünk azzal, hogy van-e elegendő takarmányunk ahhoz, hogy állatállományunkat kiteleltessük vele. Inkább adjunk el állatállományunkból, semhogy tavasszal az igásállatainkat ne tudjuk kellően takarmányozni. Ha van bőven takarmányunk, növendékállatainkat teleltessük mind ki, sőt ha lehet, abraktakarmányról is gondoskodjunk. Különösképpen nélkülözhetetlen ez a tenyész- és haszonállatainknál. Készítsünk takarmányozási tervezetet és azt pontosan tartassuk is be.

IV. Kertgazdaság.

A gyümölcskertben tisztogassuk meg fáinkat a száraz és felesleges ágaktól. A sebhelyeket

kenjük be pomrin gyümölcsfa kátránnyal, takarítsuk le fáink hámló kérgét. Ássuk fel gyümölcsösünk talaját és gondoskodjunk a szükséges növényvédelmi szerekről, vagy a házilag elkészíthető szerek nyers anyagáról. Tegyük fel már a fákra az enyvygürüket. Az őszi ültetéshez megásott gödrökbe ültessük el a gyümölcsfákat. A tavaszi ültetésre szánt gyümölcsfák gödreit ássuk meg, hogy most már azokat a tél fagya ültetésre előkészítse. A gyümölcsfákat lehetőleg október hónapban ültessük el. A pincékben válogassuk rendesen a gyümölcsöt. A pincét tartsuk hűvösen, mert minél alacsonyabb annak hőmérséklete, annál jobban áll benne a gyümölcs.

A veteményes kertben még téli saláta, spenót, petrezselyem, mürok vethető, de ne mulasztuk el kertünket ősszel felásni vagy felszántani és kertünknek egy részét minden esztendőben szakaszokra osztva megriholozni.

V. Szőlő — bor.

Elérkezett a szüret ideje is, amely legkedvesebb munkája a gazdának. Készítsük elő idejében szüreti edényeinket. Takarítsuk ki a pincét. A hordókat gőzöljük, vagy forróvizzel mossuk ki, utána hideg vízzel szittassuk és ömblítsük jól ki. Az új hordókat kétszer-háromszor is jól forrázzuk ki és többször mossuk ki forrázás után hideg vízzel is. A szüretnél használt gépeket kenjük meg, a vasrészeket vonjuk be vaslakkal, hogy a must ne rágja a vasrészeket, amelyek a borba kerülve, azt megtörésre hajlamossá teszik. Várjuk be a szüreteléssel a szőlő teljes beérését, mert európai hírnévnek örvendő boraink csak akkor lesznek kiváló minőségűek. Úgyszintén válogassuk meg a szőlőt a must minőségének emelése érdekében. Szüreteléskor jelöljük meg a bővebben termő tökéket és metszésnél tegyük félre ezeket a vesszőket, hogy az oltásnál ezeket használjuk további szaporításra. Ezek a vesszők az anyató jótulajdonságát öröklik és azt átviszik az új tökére is. Nagyobb hideg beálltával az őszi metszési munkálatokat is megkezdhetjük. Végezzük el a szükséges munkálatokat a pincékben is. A borospincékbe káposztát és zöldsgfélét ne tegyünk, mert a bor ezeknek a szagát magába veszi éppen úgy, mint a tej.

VI. Vadászat.

Október hónapban vadászhatsz még vizi-szarvasokra, vadrucára, mocsári szalonkára stb. Miniszteri engedéllyel szarvas, dámbika, zerge, őzbak vadászata tovább tart.

Az őszi búza termelése.

— Grábner Emil közleménye nyomán. —

A szántóföldön termelt növényeink közül az őszi búzát vetjük a legnagyobb területen, mert az évi vetésterülete 3.438.337 hektár körül váltakozik. Tehát a szántóföld összterületének kb. 30%-t teszi ki.

Azt kellene hinnünk, hogy ez a terjedtebb területen és nagyban vetett fő kenyér növényünket úgy termelik, hogy valóban jó magterméseket szolgáltatson. A tényleges helyzet azonban más éspedig az, hogy a búza az utóbbi évek folyamán országos átlagban csak 9 mázsa volt.

Kétségtelen, hogy céltudatosan, gondos munkával, nagyobb befektetések nélkül is lényegesen jobb búzatermést arathatunk, mint amilyen az országos átlagtermés. Azoknak a gazdáknak, akik a búzát hibátlanul termelik a k. holdankénti búzatermésük legalább kétszer annyi, mint azok országos átlagtermése. Tudjuk, hogy jó termő és trágyaerőben lévő kifogástalanul művelt talajon, termőképes fajta után a búza megadja k. holdanként a 18—20 magtermést. Ilyen viszonyok között kedvező időjárás esetén a magtermésünk gyakran 20 mázsan felül emelkedik.

Ezek a nagy terméskülönbségek szembeütően mutatják, hogy sok olyan gazdaság van, amely nem úgy termeli a búzát, hogy utánuk jó termést arathassanak. Másrésztől azonban ezek az adatok is mutatják, hogy a búza termelése terén nagy fejlődési lehetőségeink vannak, mert a külterjes gazdaságok termései okszerű munkával lényegesen megjavíthatók.

Mivel a búza termésének értékesítési viszonyai újabban lényegesen megjavultak, érdemes behatóan foglalkoznunk azzal a kérdéssel, hogy miként javíthatjuk meg termését, hogy ilyen uton gazdaságunk jövedelmezőségét fokozhassa. Ezzel a kérdéssel azért is érdemes behatóan foglalkoznunk, mert a búza nagy vetésterülete folytán már egy mázsa holdankénti magtermés többlet is lényegesen javíthatja a gazdaság jövedelmi mérlegét. Természetesen még nagyobb mértékben javíthatja akkor, ha ez a magtermés többlet 2—3 vagy ennél több.

Eltételezve attól, hogy a búzát a természe-

tünknek nem megfelelő talajon termelik azok gyenge termésének főokai: a rossz vetésforgó, a talaj gyenge trágyaereje, hibás talaj és vetőmunka, nem megfelelő fajtájú vetőmag és hibás vetésápolás. A búza üszög elleni hibás csávázása, vagy annak mellőzése, üszög fertőzés esetén súlyosan megtizedelheti a termést, hasonlóképpen a felületes cséplés, vagy a megkésített aratás, de ezek inkább negatív tényezők a búza termésének kialakulásában. Ezekkel szemben a fent elősorolt termési hibák annyira pozitívek, hogy azok megjavításával közvetlenül fokozhatjuk a növények termését.

A rossz vetésforgó sok esetben legfőbb oka annak, hogy a búza termése gyenge. Különösen akkor, ha későn betakaruló kapás növény (burgonya, tengeri, répa) az előveteményük. Ezután a talajt a búza, vagy a rozs alá nem lehet kellő időben hibátlanul előkészíteni. Tartósan, esős őszi időjárás esetén ez a hiba annyira fokozódik, hogy egyáltalában nem, vagy csak tulkésőn lehet az őszi gabonaféléket elvetni. Ez azután már egymagában is lehetetlenné teszi azok jó termését, amely ilyen esetben még kedvező viszonyok között is csak kivételes lehet.

A kukorica után vetett búza termése is csak akkor lehet jó, ha a kukorica olyan időre érik be, hogy a búza alá jó talajmunkát végezhesünk és a búzát kellő időben vethessük. A későn betakaruló répafélék után őszi gabona helyett legtöbbször jobb tavaszi gabonát vetni, mert ilyen esetben, annak termése még akkor is gyenge lesz, ha a talaj jó termőerebb van.

Általánosan ismeretes, hogy az a vetésforgó rossz, amelyben kalászos, kalászos után vetnek, de ha ennek rovarkártevőket és a betegségeket csirait szaporító káros hatását megfelelő időben végzett, kellő számú, legalább 3 szántással és kellő foku trágyázással ellensúlyozzák, akkor még ez a vetésforgó is jobb, mint az előbbi, amelynél a búzát, vagy a rozsot csak megkésve, rossz talajmunkával lehet vetni.

Az ilyen vetésforgatókat, egyúttal az ilyen gazdaságok üzemét és jövedelmezőségét azzal lehet megjavítani, ha a két kalászos közé pillangós virágú takarmány növényt vagy hüvelyest állítanak be.

Ezek a nitrogénygyűjtő hatásukkal és a takarmánynövények a megfelelő arányu állattartás lehetővé tételével kapcsolatosan az istálló trágyatermelés fokozásával, a búza, vagy rozs termelési viszonyait annyira megjavítják, hogy a fenti célból csökkentet vetésterületük nemcsak holdanként, hanem az összes mennyiségben is nagyobb termést adhat, mint a korábbi, kezdetleges viszonyok között a nagyobb vetésterületük.

A talaj gyenge trágyaereje gyakran főoka annak, hogy a búza termése nincs megfelelő színvonalon. Ezt a hiányt elsősorban kellő fokú istálló trágyázással szüntethetjük meg, (természetesen az őszi gabonafélék előveteménye alá adva).

Ez úgy lehetséges, hogy a vetésforgót a fent említett módon úgy alakítjuk át, hogy a szántóföldi takarmány termelésünk a szükséges állattartásra és istállótrágya termelésre biztos alapot szolgáltatthasson.

Amíg a gazdasági istálló trágyatermelése és kezelése nem éri el a színvonalat, a műtrágyák használata sok esetben pazarlás, de gyakran jó kiegészítő és az őszi gabonafélék termését különösen akkor fokozhatja jól jövedelmezően, ha azok termelése megfelelő színvonalon áll és lehetőség szerint hibátlan. Jó talaj és vetőmunka, termőképes búza, vagy rosszfajta műtrágyák használatának jövedelmezőségét jelentékeny módon fokozhatja.

Amióta a búza ára q-ként 480—500 lej körül mozog a műtrágyák jövedelmező használatának ismét megvan a józan üzemi alapja, de ezek csak akkor szolgálhatnak megfelelő jó eredményt, ha a használatuk hibátlanul történik.

A hibás talaj és vetőmunka legnagyobb fokban késői vetés esetén hibás, ellenben ha van elegendő időnk arra, hogy a talajelőkészítő munkákat (szántás, rögtörés, stb.) megfelelő időben elvégezhessük, akkor azok hibátlanul történhetnek és porhanyó morzsalékos szerke-

zetű kellően beérett talajban, jó magágyban vehetjük a búzát. Ez a termésük jó sikerének egyik nagyon fontos feltétele, de emellett a kellő időben történő vetés is.

A gabonalegyek kártétele miatt a tulkorai vetésük nem ajánlható. A búzának október hónap első felében megfelelő a vetési ideje. Rögös kukorica szárcsonkkal, borított üreges földben nem lehet jó vetőmunkát végezni, ezért ezeknek a hibáknak megszüntetésére, megfelelő talajmunkával, továbbá a kukoricaszár földszinén történő csonknélküli levágásával kellő súlyt kell helyezni.

Sok gazdaságban gyakori hiba az, hogy a holdankénti vetőmag mennyiségével takarékoskodnak, sőt fukarkodnak. Az ilyen gazdaságok őszi gabonavetései tavasszal rendszeren annyira ritkák, hogy azok még kedvező viszonyok között sem adhatnak jó termést. A túl sűrű vetés sem jó de jó búza-, vagy rozsterméseket csak akkor nyerhetünk, ha az adott viszonyoknak megfelelően sűrű vetéseket biztosítjuk. Mivel a termelt fajta a termés mennyiségét és minőségét döntő módon befolyásolja, az újabb búzafajtákat időszakonként érdemes kipróbálni és ellenőrizni, hogy nincs e közöttük jobb, mint az eddigi termésfajta. Azt is célszerű az eredeti vetőmagjuk kipróbálásával ellenőrizni, hogy az évek során át termelt búzatermelési értéke nem romlott-e el, mert ez korcsosodás, vagy vetőmagkeveredés útján könnyen bekövetkezhetik.

A vetésápolás terén a kisgazdák azt a hibát követik el, hogy a kalászosok vetését tavasszal hengerezik és nem fogasolják. Így kiszáritják a talajt, és ha az ilyen vetés nem kap kiadós májusi esőt a szárazság miatt nem adhat jó termést. Ezt a súlyos hibát minden lehetőség felhasználásával meg kell szüntetnünk.

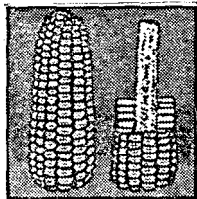
Az elmondottakban csak a legfontosabb részletekre terjeszkedhettünk ki, de ha ezeket a termelési hibákat sikerülne általánosan megjavítani, azzal nemcsak a búzatermelésünket, hanem az egyes gazdaságok jövedelmezőségét is megjavítanánk.

Keverőszántás és vetőszántás őszi vetések alá. A sekély tarlótörés illetőleg annak szükségességét teljesítendő fogasolását követi őszi vetemények alá a mélyebb, u. n. keverőszántás, majd pedig ha arra szükség van és az időből kitelik, rövid idővel az őszi vetés előtt az egész sekélyen végzett vetőszántás. A tarlótörést és az őszi keverőszántást elhagyni nem szabad, a vetőszántást azonban a legnehezebb fogasborona, vagy a porhanyító eszközök munkája legtöbb esetben minden hátrány nélkül pótolhatja. A vetőszántás helyett a fogasborona alkalmazásának mindenestre megvan az az előnye, hogy a mag ülepedett földbe kerül, amely különösen rozsnál az egyen-

letes kelésnek és a kikelt növények egyenletes fejlődésének egyik feltétele.

Őszi mélyszántás a tavaszi vetemények alá. Az okszerű talajművelésnek egyik legfőbb szabálya, hogy a tavaszi vetemények alá, a megadott talajviszonyokhoz és lehetőségekhez képest legalább 20—25 cm-nyi mélységig, mindig összrel kell a földet megszántani, mert a téli nedvességet legjobban az őszi mély szántás veszi be. Ha pedig a téli esapadék a földbe hatolt be, mélyebb talajrétegben fog érvényesülni a fagy porhanyító hatása és mélyebb rétegben bontatnak fel a növények táplálására szükséges és a talajban meglévő különféle anyagok.

A kukorica törésével kapcsolatos teendők.

Ha a kukoricaföldbe nem őszt vetünk, úgy ne siessünk a kukoricatöréssel, hadd érjen be jól, amikor is hiba nélküli eltartása sokkal könnyebb.

Az általános kukoricatörés előtt szedjük le külön azoknak a töveknek a termését, amelyeken esetleg két-három cső van és ezeket megfosztva, válogassuk ki közülök azokat a csöveket, amelyek szép fejlettek, a fajtajellegnek megfelelőek, amelyeken a szemek egyenes sorokban elegendő számban vannak és amelyeknek a cső-vége jól

benőtt. Ezeket a jól fejlett csöveket fonjuk füzérbe és tegyük el a következő évre vetőmagnak. Két, vagy többcsövű egyedeket azért válasszunk, mert ezeknek inkább lesznek ismét többcsövű ivadékai, s így ezek előreláthatólag nagyobb termést fognak adni, mint az egycsövűek. Természetesen ezeknek a leszármazottjai sem lesznek azért biztosan mind kétszövűek.

A kukoricatermesztés egyik legveszélyesebb kártevője, a **kukoricamolyc**, kártételének csökkentése céljából mindig ügyeljünk arra, hogy a kukorica szárát ősszel mélyen, lehetőleg a föld színén vágjuk le, továbbá a szárát és a csutkát május közepéig használjuk fel

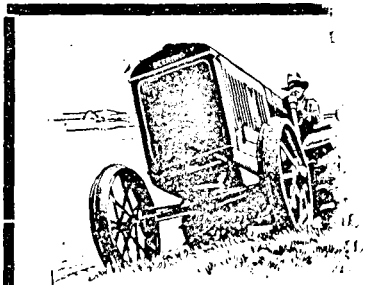

KÖNYVISMERTETÉS

vétele. —
füzet ára
7000

Gyümölcsvédelmi útmutató jelent meg nos gyümölcsfa gondozási és permetezési adott ki Gyerkes Mihály ny. ig. tanmővelő-fák védelme" cím alatt. A gyümölcsfák elleni küzdelem sikeres véghezvitele érdekében a szerző a legbecsülhetetlenebb szolgálatot tesz az ország népével, népies formában megírt útmutatót ad ez a rágó hernyók, a kártevők és az elszaporodott gomolygók; a gazdaköri, az ifjúsági és a mezőgazdasági körök megszervezésére. A gyümölcsvédelmi előadások megyei elemi népiskolában, közoktatásügyi miniszter engedélyével ezen előadásorozat szövegét a szerző a gyümölcstermesztés, a gyümölcsfák ültetése, azonban a gyümölcsfák gondozása és a kártevők

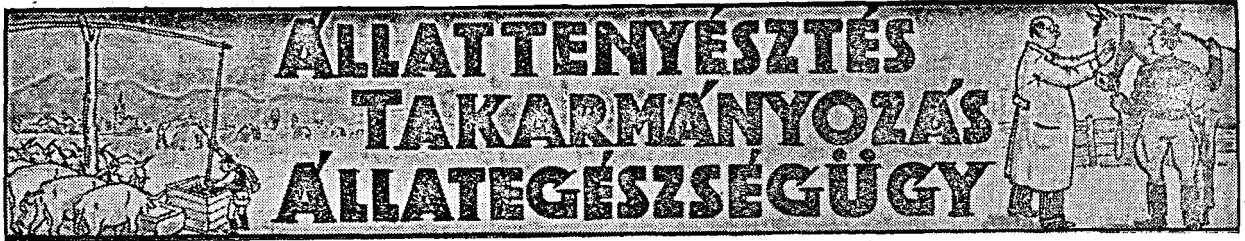
Central University Library Cluj

International

Bul

Ugyanott a cég ismert kéveköltő- és malomkalapács

A sertésorbánc és az ellene való védekezés.

Válasz Györbíró István ref. lelkesz (Kökös) levelére.

Írta: Szegő Dénes, az E. G. E. állattenyésztési felügyelője.

A sertések orbáncának azt a legtöbbször hevenyén lefolyó fertőző betegséget nevezzük, amelyet a sertésorbánc bacillusa (*Bacillus rhusiopathiae suis*), az egyezred (1/1000) milliméter hosszú és két milliméter széles

12 hónapos süldők, de — különösen nálunk — nem ritkán 1 évesnél idősebb, leginkább finomabb fajtájú, jól táplált, vagy hizlalt sertések is megbetegsznek, sőt ezek olykor érzékenyebbek a sertésorbánc fertőzés iránt, mint a fiatalabb malacok. Az utóbbi évek gyakorlati tapasztalatai azt igazolják, hogy a betegség kifejlődését elősegíti a sertés szervezetének csökkent ellenállóképesége, mit ismét bélférgek jelenléte, megerőltető testmozgás (hajítás, szállítás), meghűlés, átmenet nélküli takarmányváltoztatás, vagy túlgyors hizlalás okozhat, de szerep jut annak a hatásnak is, hogy a túlnagy nyári hőség a finomabb sertésfajtaire gyakorol.

A sertésorbánc fertőző anyaga rendszerint a víz, az élelem vagy ivóvíz felvételével jut a sertés szervezetbe, de létrejöhet a fertőzés a bőrön át a bőrszembések útján, vagy általános vérmérgezés, vagy a betegség tünetei mutatkoznak.

A betegség jellemző tünetei rendszerint a betegség után mutatkoznak, de kivételesen hamarabb (1—3 nap), vagy hosszabb ideig eltelhet a fertőzéstől az első tünetek megjelenéséig.

A betegség leggyakoribb alakja az általános vérmérgezéses (széptéka) magas láz (40—42 fok C.) mellyel járó betegség mutatkozik, a betegség kezdetén a szalmába, szemükbe, hánynak is és 24 órán belül a bőrön bőrpír észlelhető. Az ehhez hasonló esettől eltekintve, rendszerint a második napján, a ritkább esetekben a szőrtelen testtájakon, mint a végtagok belső felületén, világos-piros foltok keletkeznek, amelyek nyomására átmenetileg a foltok egymásba foltnak, vagy kékesvörös színt vesznek fel. Ezen foltokban, hogy a megfelelő bőrteljesítésnek, vagy nyomogatásuk az okozza. Ritka esetekben ezeket a foltokat rendszerű vérzések, vagy savóval kevert vérzés mutatkoznak, mely elváltozás a betegség későbbi stádiumában észlelt bélsárpangás hasmenésben, a végtagokon teljes érzéketlenség, általános gyengeség, feltűnő lesóványodás mutatkozik. 3—5 napos betegség után a halál fullánnyal jelentkezik, ha csak az idejében alkalmas gyógyító vérsavós (szérum) ojtás meg nem történik a beteg állatot. Ha az állat a beteg-

ségnek ilyen alakját kiheveri, akkor egész életére mentessé (védetté) más szóval immunissá válik a sertésorbáncsal szemben.

Sokkal jobb indulatú formája a sertésorbáncnak az orbáncos csalánkiütés, melynél az általános betegségtünetek enyhék, legtöbbször észrevétlenül maradnak, mindazonáltal 1—2 nap múlva a háton és a törzs oldalain jellegzetes, többnyire

Az E. G. E. sertésakciója:

Szigethy Kálmán kövendi kisgazda által nevelt York-malecok. Ellés napja 1937. március 3. Felvétel készült 1937. július 27, tehát a malecok 4 és fél hónaposok, átlagos súlyuk: 60 kg.

□ alakú, élesen körülhatárolt, a felületről alig kiemelkedő, élénkpiros színű foltok keletkeznek, melyek az új nyomására elhalványulnak. A piros foltok megjelenése után mintegy 8 napon belül — különösen ha gyógyító vérsavós befeeszkendezés történt — a világospiros foltok előbb sötétvörös színt vesznek fel, majd közepükből kiindulón elhalványulnak és a bőr eredeti színét és minőségét visszanyeri. Az is megtörténhetik, hogy a □ alakú piros foltokban apró, savóval telt hólyagocskák keletkeznek, de gyorsan barna színű var alakjában beszáradnak, majd lehullanak.

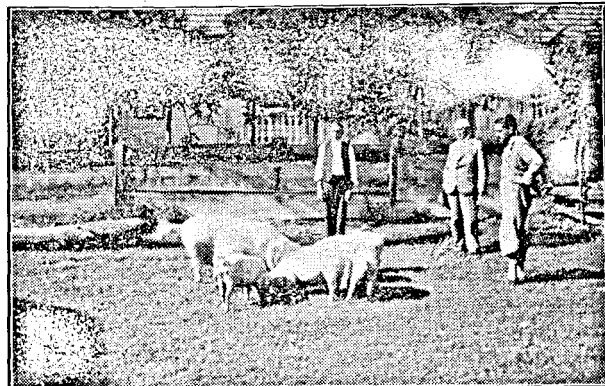
Jóllehet az orbáncos csalánkiütés — mint említettem — a legenyhébb és gyorsan gyógyuló alakja a sertésorbáncnak, nem lehetetlen hogy általános fertőzésbe megy át, mely minden esetben halálos kimenetelű. Az sincs azonban kizárva, sőt elég gyakori, hogy ez az alakja a betegségnek idősült (krónikus) formát ölt.

Az idősült sertésorbáncnál bőrelhalással, izületi gyulladásokkal és belső szívhártyagyulladással találkozunk. A bőrelhalás nem gyakori tünet, inkább az orbáncos csalánlázhoz társul és a füleken, ormányon, a háton és a farokhegyen mutatkozik, még pedig úgy, hogy a bőr a megbetegedés helyén megduzzad, sötétvörös színt ölt, majd érzéketlenné válik, pergamenszerűen beszárad és hosszabb idő múlva gennyedés közbein ellökődik végül hegesedve gyógyul. Az idősült sertésorbánc leggyakoribb alakja a szív belső hártájának a gyulladása, melynek során a szívbillentyűkön kimaródások, fekélyek keletkeznek, majd ezekre rostonyás anyag rakódva le, a szívműködés zavart lesz. Ez a zavar főképp nehéz légzésben nyilvánul, mit a horpasz feltűnő hullámzása

mellett az árul el, hogy a sertés vagy hason fekszik, vagy kutya-módra ül, tekintete ijedséget árul el, látható nyálkahártyái kékesvörösek. Az étvágy teljes hiánya csakhamar elerőtlenedést, lesóványodást okoz, melynek kimenetele föltétlenül halálos, minden gyógyító kísérlet hiábavaló.

Az orbáncos izületgyulladás a csipő-, a térd-, lábtő- és csánkizületekben jelentkezhetik. Gyógyítása meddő kísérlet, csak az alaphántalom megszüntével tűnhetik el.

Az elég részletesen leírt tünetek mindenike természetesen nem valamennyi esetben mutatkozik ugyanazon állaton és így nyilvánvaló, hogy a jól felkészült szakértőnek is nem egyszer gondot okoz a biztos kórisme (diagnózis) megállapítása még akkor is, ha boncolási lelettel egészíteti ki ismereteit, mert a sertésorbánc fentartása mellett, a sertéspestis, sertésszeptikémia (sertésvész), a fertőző sertésnátha .hurutos tüdőgyulladás), paratífusz stb. betegségek kizárásával is foglalkoznia kell. Leghelyesebb tehát, ha az eljáró állatorvos akár egész hullát, akár kórosan elváltozott szerveket, vagy csak a szívet, esetleg egy csőves csontot küld valamely vizsgáló intézetbe, ahol — ha kell kísérleti állatok oltásával is — biztosan meg tudják állapítani a kórismét. A vizsgáló intézet segítségének igénybevétele nem megszegyenítő az állatorvosra, sőt ellenkezőleg az állattudajadonost éppen az nyugtatja meg, ha látja, hogy az állatorvos minden lehetőt elkövet a tévedés kizárására és a helyes gyógy mód megválasztására. A vizsgáló intézetek semmiféle díjat nem számítanak fel, különösen ha állatorvos kéri a vizsgálatot.

Az E. G. E sertésakciója:

Adorjáni Árpád nyáradszentlászlói vállalkozóknak kocája 7 drb malacával. A malacok 4 és fél hónaposok és átlagos súlyuk 42 kg. A felvétel készült 1937. szeptember 1-én. Mikó László és Szeghő Dénes E. G. E. felügyelők.

Teleki Arvéd gépeiből 2 Rekord vetőgép kombinálva műtrágyavetővel, ásványi kukoricaszártépőgép, triörök, rosták, répamagtisztító, Kirchner — Leipzig famegmunkálógép, komplet műmalom Cluj, Calea Carol II. 73., Ürmösínél eladó. 143

A sertésorbánc gyógyítására kiválóan alkalmas az orbáncellenes vérsavó (szérum), melyet úgy a betegség megelőzésére, mint annak gyógyítására egyaránt felhasználnak.

A sertésorbánc-ellenes vérsavót olyan lovak véréből nyerik, melyeket ismételtén beoltották sertésorbáncot okozó esirákkal.

A sertésorbánc-ellenes vérsavónak igénybevétele a betegség megelőzése céljából akkor indokolt, ha még sem a községben, sem egyetlen sertésfalkában nincs sem beteg, sem betegségre gyanus állat. Ilyen esetben 5 köbcentiméter vérsavót fecskendezünk be a comb belső oldalán vagy a fül tövében, míg ugyanakkor az ellenkező oldalon: öt hónaposnál fiatalabb malacnak $\frac{1}{4}$ köbcentiméter, idősebbnek pedig $\frac{1}{2}$ kem kulturát (vakcinát) adunk. A kultura nem egyéb, mint a sertésorbánc kórokozójának mesterséges, szelídített tenyésztése. Az ilyen szérumos-vegyes ojtással kezelt sertés 6–8 hónapig ellenáll a természetes fertőzésnek. Ha egy évnél hosszabb tartamú védettséget óhajtunk elérni, akkor az első ojtástól számított 12–14 nap múlva még 1 kem kulturát fecskendezünk be. Az ilyen módon kezelt tenyészsertések később évente egyszer minden veszély nélkül beohtathatók a kultura 1–1 köbcentiméterével s így azokat biztosan mentesítjük a sertésorbánc fertőzésének veszélye ellen. Ezen eljárást megelőző (preventív) ojtásnak nevezzük.

Sertésorbánc ellen bármily korú sertés ohtatható, de a szopós malcok ohtása felesleges, mert azok nem betegsznek meg. Nem tanácsos azonban a választás alatt, vagy közvetlenül az után oltani, mert a malacokat az elválsztással járó anyagcsereváltozás amúgy is legyengíti és természetes ellenálló képességükből sokat veszítenek.

Ha a községben, vagy a falkában már sertésorbáncban megbetegedett állatok vannak, vagy ha a betegség már korábban elhullásokat okozott, akkor a megmaradt látszólag egészséges sertéseknek fejenként 10 kem vérsavót fecskendezünk be. Ha beteg, vagy gyanus, lázas (40–42 fok C.) sertésünk van és ha a betegség sertésorbánc fertőzésnek tulajdonítható, akkor a sertés nagyságához képest 20–50 kem vérsavót adunk bőr alá és egészen biztosan megmenthetjük sertéseinket. Az ilyen, kizárólag vérsavó alkalmazásával létesített védettség 10–15 napnál nem tart tovább; ha tehát tartós védelmet akarunk, akkor a kényyszerűsügből végzett vérsavós kezelés után 3–5 nap múlva sertéseinket a rendes védőohtásban részesítjük, azaz 5 kem vérsavót és $\frac{1}{2}$ kem kulturát, majd további 12–14 nap múlva 1 kem kulturát fecskendezünk be. Az ilyen eljárást kényszerohtásnak nevezzük.

Amíg a megelőző (preventív) ohtást fertőzött községekben, vagy fertőzésnek kitett sertéseken évenként egyszer, rendszerint tavasszal, a legelőtetés megkezdése előtt végezzük, addig a kényszerohtást csak a betegség biztos megállapítása után vesszük igénybe.

Amint említettem már, a tisztán csak vérsavóval történő 20–50 kem-es eljárással a megbetegedett (lázas) sertéseket is biztosan meg lehet menteni, sőt szükség esetén 12–14 óra múlva újabb vérsavó-adag is befecskendezhető, minden káros következmény nélkül.

A vérsavóval és kulturával (megelőző pre-

ventív-ohtás) kezelt sertéseket az ohtás után 3–6 napig megfigyelés alatt kell tartani és ha — bár ez ritka eset — sertésorbánc kitérésére utaló tünetek mutatkoznak, 20 kem vérsavó újabb befecskendezésével a veszély megszüntethető.

A sertésorbánc-ellenes vegyes védőohtásokról végül még azt is meg kell jegyeznünk hogy semmiesetre sem szabad alkalmazni olyankor, amikor az állat sertéspestisre is gyanus, vagy sertéspestis ellen is ohtunk, mert a szervezet egyszerre két irányban, két betegség ellen védekezni nem tud, sőt az orbánc-ellenes ohtás az állatban esetleg lappangó sertéspestises fertőzést könnyen ki is robbanthatja. Megsinylik az orbánc-ellenes védőohtást a rosszul tartott, legyengült, bélférges, angolkóros malacok is. Ha orbáncgyanus vagy beteg falkát kizárólag vérsavóval kell ohtanunk és ugyanakkor sertéspestises fertőzés sem zárható ki, akkor igénybe vehetjük a PHYLAXIA által termelt kettőshatású (orbánc és pestis ellenes) vérsavót.

Az orbánc-ellenes kultura (vakcina) ára adagként 1 (egy) lej, a vérsavóé pedig 5 köbcentiméterenként 6 lej (literenként 1200 lej).

Az ohtó állatorvos díja fuvar költségen kívül rendszerint darabonként 5–10 lej szokott lenni.

Ohtást csak állatorvos végezhet és csak az illetékes kerületi állatorvos előzetes hozzájárulása alapján.

Ha gazdatestvéreim — ott, ahol az orbánc el van terjedve — rendszeresen védekezni fognak a sertésorbánc ellen évenként ismétlődő és idejében alkalmazott vegyes ohtással, nemesak megtakarítják azt a takarmányt amit a veszendőbe menő sertések elfogyasztanak, de kisebb tenyészállomány tartása mellett is több és jobb, egészségesebb sertésük lesz és a tenyésztés jövedelmezővé válik, mert az ohtásra befektetett tőke busásan visszatérül.

Hivatalos rendelkezés a tarlószántás és őszi szántás ügyében.

A mezőgazdasági kamara, a gazdálkodás szervezésére vonatkozó törvény 16. §. C. pontjának rendelkezése értelmében — mely kötelezőnek nyilvánítja „a tarló felszántását és az őszi szántást a mezőgazdasági kamara által megállapítandó mértékben, az összes tavaszi vetések alá” — és hivatkozással a mezőgazdasági kamara f. évi június 17-én hozott határozatára, mely 50 százalékbán állapította meg az így felszántandó terület nagyságát, ez ügyben új rendelkezést adott ki. E szerint, tekintettel arra, hogy a nyár folyamán és az őszi felszántott földbe idejkorán vethetünk tavasszal, s hogy az ilyen vetések kedvezőbb feltételekhez jutván jobban fejlődnek s még száraz időjárás esetén is nagyobb hozamot adnak, a kamara elrendelte, hogy minden gazdálkodással foglalkozó egyén a nyári termények letakarítása után haladéktalanul lárson a tarlószántáshoz, s őszi végéig legalább felét szántsa fel a tavasszal vetés alá kerülő földjének. Akik e rendelkezést nem teljesítik, az idézett törvény 177. paragrafusában értelmében 25–300 lej pénzbírsággal büntetendek.

A juhok őszi pároztatása.

Október hónapban a juhtenyésztő gazdák zöme a juhok őszi üzekedésével foglalkozik és most selejtezi, válogatja tenyésztésre szánt anyajuhait, beszerzi vagy felülvizsgálja a tenyészkosokat.

Tenyésztésre a viszonylagosan gyors fejlődésű, egészséges, külső formáiban is jól fejlett, jó tejelő, jó báranynevelő, szelid, 7 évesnél nem idősebb anyák alkalmasak, míg a tenyészkostól az általános fejlődési és egészségi feltételeken kívül még azt is meg kell kívánni, hogy jól tejelő anyától származzék, ivarjellege és ivarszervei legyenek jól kifejlődve. Mindkét nembeli tenyészállat kiválasztásánál a legfontosabb a gyapju elbírálása. Ebből a szempontból fontos, hogy a gyapju racka (curkán) juhnál szintelen legyen (fehér), finom és hosszuszálú, a pehely szálok dúsak, lágyak és tömötten fedjék a kültakarót. Cigája juhnál már a finom szálú, hullámos és rugalmas fürtök alakulását kell megkívánni, de mindenképp azt, hogy a bunda jól zárt legyen, a gyapjufürtök közé sem idegen anyag, sem esőviz ne hatolhasson be.

A párosítás ideje alatt a kosokat a legelő nyújtotta elesésen kívül még naponta kb. 1 kgr. zabbal és ezenkívül jóllakásig jómínőségű rétiszenával, vagy hereszénával kell takarmányozni, hogy a párzás eredményességét biztoosíthassuk. Az első párzástól számított 21 nap múlva, az anyákat ismét próbának kell alávetni, nehogy — az esetleg elmaradt fogamzás miatt — az anyajuhok meddők maradjanak.

Az okszerű állattenyésztés is megkívánja a tenyésztőtől, hogy ne csak szaporítson, hanem valóban tenyesszen. A tenyésztés alapja a kiválasztás. Ki kell választani a falkából azokat az anyákat, amelyek legjobban megközelítik azt a típust, legkifejezöbben tüntetik fel azokat a külső formákat, melyek a fajtára jellegzetesek és ezekből a kiválogatott állatokból egy külön, 40—50 drb-ot kitevő falkát kell alakítani (háremet létesíteni) és közéjük bocsájtani azt a kiszemelt kost, mely ismét magán viseli fajtájának megközelítő tökéletességgel kifejlett bélyegeit, ismertetőjeleit.

A pároztatásánál nyílik alkalom arra, hogy az állattenyésztő gyakorlatilag értékesítse szakismereteit és rátermettséget és bizonyítsa tenyészművésztét. A pároztatásnál kiválogatjuk az egymáshoz illő szülőket, hogy ezáltal az utódokban fenntartsuk, sőt fejlesszük azokat a jó tulajdonságokat, amelyeket a szülőkben már ismerünk. Természetes, hogy a jó tulajdonságokat, a kiváló tenyészképességet nem lehet örökölni, hanem csak azt a hajlamosságot, amely a jótulajdonságok kifejlesztésére képes. Ha olyan racka anyajuhunk van, mely évente

mondjuk 200 liter tejet ad és ezt oly kossal párosítjuk, mely szintén hasonlóan jól tejelő anyától származik, ennek a jól tejelő tulajdonságnak az utódokban való kifejlődését, megmutatkozását csak akkor várhatjuk, ha az ivadókat olyan körülmények közé juttatjuk, főképpen úgy takarmányozzuk, hogy az öröklött és benne szunnyadó képesség ki is fejlődhessék, megmutatkozhassék.

Az egyes állatokon mutatkozó hibás formákat a helyes pároztatással lehet javítani, de arra egyetlen tenyésztő se gondoljon, hogy egyik szülő esetleges hibáját a másik szülő elmentéses hibájával fogja kijavítani. Ezek szerint, ha az anya hátvonala hajlott, előremélyedt, azt az utódban pontyhátú apaállat alkalmazásával javítani semmi képen sem lehet, hanem arra kell törekedni, hogy a hibát kifogástalan hátvonalu apaállattal való párosítással küszöböljük ki.

Aki ezen elvek figyelembevételével fog hozzá az őszi pároztatáshoz, bizonyára örömmel fogja megállapítani, hogy fáradozása következtében az állomány tenyészértékben növekedett.

Az E. G. E. által Csikmegyében k osztott 1 és fél éves feketefejű, tisz'avéru 10 drb kos csoportja. A felvétel készült 1937. aug. 28-an Szárhegyen.

**MEZŐGAZDASÁGI BANK ÉS
TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
CLUJ, CALEA REG. LE FERDINAND**

FIKÖZLET

80

Dej. Jibou, Beclean, Zălau, Tul-Silvaniei

Háziállataink takarmányozása.

Írta: **Dániel Elemér** (Vámosgálfalva).

III. rész.

A zsir az állati szervezet legfontosabb fűtő anyaga és erőforrása. A takarmányalkatrészek közül ugyanis a zsir tudja a szervezetnek a legtöbb meleget szolgáltatni, a zsir felhasználásáról nyeri az állat a legtöbb munkaerőt. A zsir hőfejlesztő képessége több, mint kétszer (2.2) -szer nagyobb, mint a többi emészthető tápláló anyagé. Zsir alakjában tudja tehát a szervezet a legkisebb helyen a legtöbb tartalék anyagot elraktározni s ezért a zsir a szervezet legfontosabb tartalék anyaga is. Bőséges takarmányozás esetén azokat a megemésztett tápláló anyagokat, amelyekre a szervezetnek az életműködéshez (pl. a növekedésre, az elkopott szervek pótlására, a test melegének fenntartására, munkavégzésére) nincs *azonnal* szükségé, az állat zsir alakjában raktározza el: az állat hizik. Viszont az éhező állat elsősorban az elraktározott zsirokat használja fel. A zsirt tartalmazó takarmány adagolása lehetővé teszi a takarmány térfogatának csökkentését, ami növendékeknél és tenyész állatoknál fontos, mert tulságosan megtöltött bélesatorna nem előnyös a test formák kialakulására. A tejelő állatok táplálásánál fontos tudnunk azt, hogy a zsir adagolása által a tej zsirtartalma nem fokozható, úgy, hogy a tehének rendes takarmányozásánál az elfogyasztott zsir mennyisége csak elenyésző mértékben változtatja meg a tej zsirtartalmát. Az tehát, hogy a tej több, vagy kevesebb zsirt tartalmaz, alig függ attól, hogy a takarmányban mennyi a zsir. A takarmány csak a tej zsirminőségét befolyásolja, vagyis azt, hogy kemény vagy lágy lesz-e a vaj. Kétségtelen, hogy tulságosan zsirszegény vagy éppen zsir mentes takarmányokat nem szívesen fogyasztanak az állatok, mert az ilyen táplálékok izetlenek és nagyon egyhangúak. A zsirnak a takarmányban is olyan szerep jut, mint az ember ételében. Viszont azonban óvakodni kell attól is, hogy tulsok zsirt adjunk állatainknak, mert emésztési zavart okoz. Az egyes takarmányok zsirtartalma igen tág határok között ingadozik. Zsirban legszegényebbek a tök és gumós, valamint a zöld takarmányok és szalma félek. Zsirban leggazdagabbak az olajos magvak és azok pogácsái. A gabonamagvak zsirtartalom tekintetében a középső helyet foglalják el. Kifejlődött állatoknak 1000 kg. élőszulyra, naponta rendszerint 1 kg-nál több zsirt nem szoktunk adni. Növendék állatok ennek kétszeresét fogyaszthatják hátrány nélkül. A keményítő és cukorszerű anyagok

tudományos néven a *szénhidrátok* csoportjába igen sokféle anyagot sorolunk. A legfontosabbak ezek közül a *cukor* és *keményítő*. A takarmányok emészthető anyagának zömét legtöbbször ezek az anyagok teszik ki, s az ilyen takarmányok rendszerint a legolcsóbbak. Ilyenek a répafélék, burgonya, zöldtakarmányok, a tengeri szár, a gabonamagvak. De jelentékeny mennyiségben vannak jelen a keményítő és cukorszerű anyagok a fehérje abrakokban is. Amennyire csak lehet bizonyos határig ezekre az anyagokra kell tehát a takarmányozásunkat felépíteni. Amint láttuk, pusztán a szénhidrátok etetésével nem lehet megoldani állataink takarmányozását. Bizonyos mennyiségű fehérjére, továbbá zsirra feltétlenül szükség van. A szénhidrátoknak azonban mégis igen nagy a jelentőségük, mert a takarmányok olcsó tömegtáplálékot adó anyagait szolgáltatják. Leghelyesebben tehát akkor járunk el, ha lehetőleg csak annyi fehérjét etetünk, amennyire állatainknak elengedhetetlenül szükségük van s az ezen felül szükségtáplálékot keményítő és cukorszerű anyagok (szénhidrátok) alakjában igyekszünk megadni. Ezt könnyen meg is tehetjük, hiszen az általában etetett takarmányok ezeket az anyagokat tartalmazzák a legbőségesebben. Hogy esetenként mennyi fehérje szükséges, azt később a gyakorlati takarmányozás folyamán látni fogjuk.

A téli tanfolyamok.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet mindent elkövetett, hogy a különböző vidékekről beérkező tanfolyam kéréseknek lehetőleg eleget tegyen. Ilyenformán reméljük, hogy az elmúlt évi tanfolyamok száma megkétszereződik és tekintélyes számú magyar gazda tanulhat a téli pihenő ideje alatt. Azokon a helyeken, ahol a múlt évben tanfolyamok voltak, az E. G. E. vezetősége örömmel állapíthatta meg, hogy szebb és jobb volt a termés. A hallgatóknak tehát közvetlen hasznuk származott belőle. Meggyőződésünk, hogy a hallgatók átérzik a tanulás jelentőségét, hiszen minden munka a magyar gazdatársadalom felemelését célozza.

Megjelent a „Gazda” jogi mellékletének harmadik száma. Szerkesztő dr. Asztalos Sándor ügyvéd. A jogi melléklet ismerteti a mezőgazdasági kamarák szervezéséről és a mezőgazdasági hitelintézettről szóló törvényeket. Előfizetési ára évi 60 lej. Egyes szám ára 10 lei. Megrendelhető a „Gazda” kiadóhivatalában Cluj, Str. Andrei Mureşanul 10.

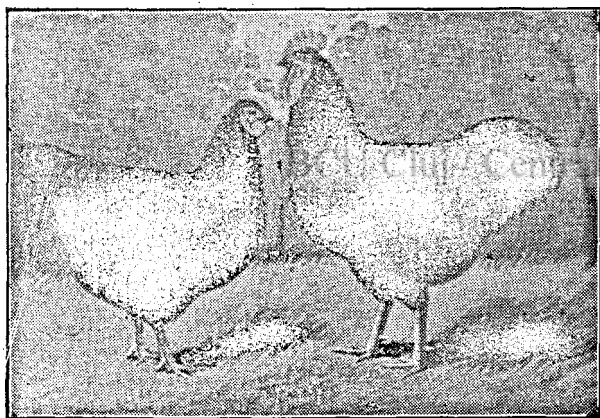

A tenyészbarmfi beszerzése.

Írta: **Finta Andor** (Torda).

A *Gazda* megelőző számában foglalkoztunk a tenyészanyag kiválasztásával, illetve nemesítésével, abból az elvből indulva ki, hogy minden kiválasztás tulajdonképpen nemesítés. Tenyésztésre szánt barmfit tehát a nemesített állományból válasszunk ki, szerezzünk be.

A tenyésztésre szánt barmfi beszerzésére legalkalmasabb idő szeptember és október hónapja, mert: 1. ilyenkor a legolcsóbb a barmfi, 2. mert a február—márciusi csibék elérték a kívánatos fejlettségi fokot, 3. mert a télen is jól

Vörös rhode island. (A képen a fekete szín pirosnak tekintendő.)

tojó fajták novemberben rendszerint már megkezdik a tojások rakását s így azokat télen át drágábban értékesíthetjük, 4 a tömeges elhullásokat okozó barmfikolera veszélye kisebb és végül 5. mert 7—8 hónapos koru növendék barmfiakon az ivarra és fajtára jellemző ismertető jelek tisztán felismerhetők.

Az itt felsorolt adatokat vessük egybe az ajánlott, vagy kiszemelt tenyészanyag alapos meg szemlélésével szerzett adatokkal és csak akkor határozzunk, ha a tojástáblázatba való betekintés után a tojástermelés adataival is tisztába jöttünk; ne feledjük el azonban, hogy tojásnylvántartást husra termelő tenyészetekben ritkán találunk.

A tyukféléket termelésünk szerint három csoportba szokás osztani:

1. *hustermelőkre*, melyeknek jellemzése, hogy lassan fejlődnek, későn tollasodnak, de nagytestűek és bár sokat esznek, keveset tojnak, sokat

kotolnak, jó csibenevelők Súlyuk 3—5 kg. közt váltakozik. A hus nagy tömegű és izletes. Ide sorolandók a brahma, orpington, kokinkina és langshan.

2. *tojástermelőkre*, melyekre jellemző, hogy igen élénk, gyors fejlődésű, korán tollasodó, jó repülő, kistestű, bőven tojó, rosszul kotló, rossz anyák Husuk száraz, nem izletes, vágóbarmfiának nem alkalmasak. Súlyuk 1.5—2 kg. Ide sorolhatók a leghorn, olasz fajták, s a kitenyészített parlai fajta.

3. *vegyes, vagy kettős termelésű u. n. gazdasági fajták* azok, amelyek az imént felsoroltak között helyeződve egyformán jó tojástermelők is. Husuk elég sok és jóízű, de egyes fajláknál aránylag sok a csont. Megfelelően tartva, télen is szorgalmasan tojnak, közepes nagyságúak, gyorsan fejlődnek, hamar tollasodnak, e mellett megbízható kotlók és jó anyák. Súlyuk 2—3 kg. és a hazai fajták nemesítésére leginkább ajánlhatók. Ebbe a csoportba vehetők a rhode island, wyan-dotte, plymouth és a parlai tyúk.

Ezek után mi sem könnyebb, mint mindenki az izlésének, anyagi tehetségének és kitűzött céljának megfelelő fajtát szerezzze be és szaporítsa, de okvetlenül vegye figyelembe az éghajlati viszonyokat és takarmányozási igényeket, melyeket majd az egyes fajták ismertetésénél szóba fogunk hozni.

Fajtiszta,
fajazonos, szavatolt csiraképességű

eredeti erfurti, hollandiai és dániai

Főzelék
Zöldség
Virág
Fű és
nemesített
takarmány
és répa

MAGVAK

„TRIFOLINO”

magtermelés és magkereskedés

Cluj, Piața Mihai Viteazul 38. szám.

Legkisebb rendelést is azonnal postázunk.
Árjegyzék ingyen.

Október havi teendők a gyümölcsösben.

Irla: Gogomán Ferenc (Dés).

A téli gyümölcsök leszedése rendes körülmények között szeptember végén kezdődik és tart október havában, azonban az idei korai virágzás és meleg nyár már szeptember első felében szedésre érlelte a gyümölcsöt, úgy, hogy azok javarésze már le van szedve s ilyen formán gyümölcsösünkben már október első napjaiban megkezdhetjük tisztító, védekező munkálatainkat.

Szedés után szedjük össze fáink alól az összes lehullott gyümölcsöt s ami arra való, használjuk fel, készítsünk aszalványt belőle, vagy dolgozzuk fel borrá, szeszé s ami nem megfelelő, ássuk el.

Vegyük sorjába gyümölcsösünk minden egyes fáját és azokat alaposan vizsgáljuk át. Az öreg, a kivénült, a pusztulásnak indulókat vágjuk ki minél nagyobb gyökérrézzel s mielőbb vessük tüzre, mert testében a kórokozó gombák és rovarok tömege tányázhathat, melyek megfertőzik egészséges fáinkat is. Csak olyan kivágott fát raktározzunk el, melyek nem szúvasok.

Igen fontos különösen azoknak a fáknak minél nagyobb gyökérrézzel való kiszedése, amelyek helyébe ujakat akarunk telepíteni. Ezeknél 2—3 méter átmérőjű gödröt ásunk, kidobva abból a földet a jobb és bal oldalára, oly módon, hogy egy oldalra kerüljön a gödör felső részéről s a másik oldalra az alsó részről kiásott föld és kiszedünk onnan minden gyökeret.

Igy maradnak a gödrök tavaszig, amikor is ültetés előtt 10—12 nappal a földet fordított sorrendben dobjuk vissza.

Ezután kezdjük a törzs tisztogatásához, mely munkával érhetjük el, hogy fáink sima és egészséges héju lesz. A vastagabb ágakon, törzsön fejlődő hajtásokat vágjuk vissza alapra, úgy, hogy a hajtások tövén látható ráncokat ne sértsük. A felrepedezett, elhalt kérget kéregkaparóval alaposan kaparjuk le, vigyázva, hogy a fát ne bántsuk és utána drótkéfével jól suroljuk le. A lekaptatott kérget, fahulladékot szedjük össze és égessük el.

Ha a fa törzsén sebeket találunk, ezeket éles késsel vágjuk simára és kenjük be gyümölcsfakátránnyal. A vágási felületek bekenésére használhatjuk a lényegesen olcsóbb közönséges kátrányt, melyet jól kifőzünk, miáltal a benne levő mérges anyagok elpárolognak s ha a kátrány kihült, keverjük hozzá kevés friss, szalonás meszet, miáltal a kátrány megsűrűsödik. Ha a sebeket nyitva hagyjuk, azok kiszáradnak, nehezen forrnak össze s a nyitott seben keresztül a fatest fertőződik, ami

által a fa törzse odvasodik, elkorhad. A már meglévő kisebb odvakat kaparjuk jól ki az egészséges részig történő alapos kitisztogatás után mossuk ki 15—20%-os dendrin oldattal és öntsük be hig cementtel, jól odasimitva azt az üreg élő héjrészének sima széléhez és az egészet vonjuk be kátránnyal.

Általában arra mindig nagy figyelemmel legyünk, hogy fáinkon a legkisebb vágási felület se maradjon bekenetlenül.

A farágó lepkék hernyói a fa testében mély járatokat fúrnak, ezeket tehát el kell pusztítani oly módon, hogy a járatokban hajlékony, kihegyezett dróttal megkeressük és megöljük a hernyókat.

Megakadályozandó a jövő évi nagyobb fertőzést, ajánlatos, hogy fáinkat még lombos állapotukban 1%-os bordói lével permetezzük meg.

Lombhullás után kezdjük a korona ritkításához, tisztogatásához. A szútól, vértetütől, gomba-betegségektől elszáradt, a rákos, vagy bármely okból beteg ágakat késsel, ollóval, vagy fűrészsel vágjuk le oly módon, hogy a beteg ágakkal egy tenyérnyit mindég az ép részből is levágunk. A magára hagyott öreg fa koronája idővel elsűrűsödik, már pedig annak szellősnek kell lennie, hogy azt a levegő, napfény jól átjárja, ezért a koronát meg kell ritkítani. Vágjuk le elsősorban az egymással érintkező, egymást keresztező ágakat s ha ezzel nem érünk célt, vágjunk le egy-egy nagyobb ágat is, úgy, hogy azon csonk ne maradjon, tehát mindig töből, az ágra merőlegesen, hogy minél kisebb legyen a vágási felület s azokat éles késsel utána faragjuk és kátránnyal bekenjük. Az így megritkított korona ágait suroljuk le erős gyökérkéfével, miáltal a rajta levő zuzmók, mohák lekerülnek.

A kellőképen megtisztított, megritkított fainkat permetezzük be mosásszerűen téli higitású mészkénlével. Ha paizstetű fertőzés van kertünkben, úgy valamilyen karbolineumos oldattal permetezzünk. Elmaradhatatlan ez a permetezés különösen a kaliforniai paizstetű megjelenése esetén. Aki nem védekezik azonnal a gyümölcsösünk ezen legveszedelmesebb rovarellenessége ellen, annak számolnia kell azzal, hogy pár év múlva már nem lesz fája, amit megvédhessen. Paizstetű fertőzés esetén tehát permetezzük 20%-os Dendrin, vagy 10%-os Neodendrin oldattal és használjunk elkészítéséhez lágy cső- vagy parakvizet. Ha vizünk nagyon meszes, kemény, úgy hektoliterenként 20—25 dkg. mosószóda hozzáadásával lágyítsuk azt meg.

Mikor ültessünk?

Őszi ültetésnek időpontját meglehetősen tág keretek jellemzik. Általában azt szokás mondani, hogy lombhullástól addig lehet ültetni, míg a föld meg nem fagy. Tagadhatatlan, hogy még a novemberi ültetés is előnyösebb a tavaszinál. Azonban,

ha választani lehet, tartsunk bizonyos logikai sorrendet az őszi ültetésnél. A korán fakadó és rendszerint korábban visszavonuló gyümölcsnemekkel kezdjük az ültetést. Köszméte, ribizke, mandula, őszibarack, majd a kajszina, szilva, alma, körte következnek. Ha ilyen sorrendben sikerül végrehajtani a telepítést, megnyugodhatunk, hogy a legjobb munkát végeztük.

Téves azt hinni, hogy a frissen ültetett fa megdermed és életfunkciói teljesen szünetelnek. Ha az ültetés még olyan időben történik, amikor a talaj nem hült le, a gyökerek nyomban megkezdik a berendezkedést az új hazában. A sebek beforradása megindul s van rá eset, hogy már új gyökerek is fakadnak. Ezért ha lehet, inkább a korábbi őszi ültetésnek adjunk előnyt.

Hogyan védhetjük meg fiatal gyümölcsfáinkat a varju kártétele ellen. Ősztől kezdve a varjak csapatostól ellepik a gyümölcsfákat és helyenként igen súlyos kárt okoznak, mert annyira letördelik a fiatal fák koronavesszőit, hogy azokon a vezérvesszőkön kívül más nem marad, sokszor még az is eltörik. Ellenük alig van védekezés. Részben csökkenthető a kár, hogyha a koronaába nádszálát kötözünk be, amelynek vége 20—30 cm-rel magasban álljon a többi vesszőnél. A varju erre száll és legfeljebb ezt töri le.

Hogyan védekezzünk az egérrágás ellen. Az egérrágás ellen legjobb védekezés a fiatal fák bekötözése náddal. A fa tövére elhuzzuk a földet a nádat köröskörül beszurjuk a földre és alul is és felül erősen a törzshöz kötjük. A bekötés után visszahuzzuk a gyökerekre a földet. Az egérrágott fákat tavasszal gondosan meg kell vizsgálni, s ha csak egy kis helyen is észre a rágás alatti és feletti héj, ne vágjuk ki a fát, hanem töltöessük föl. A legtöbb fa kiforja a sebet. Azok a fák, amelyeket így kezelünk mind megmaradnak.

Kell-e téli gyümölcsöt az elraktározás előtt izzasztani? Régebben a leszedett téli gyümölcsöt halomba rakták, ponyvával, szalmával, s így hagyták 4—6 napig izzadni. Helytelen eljárás ez, mert nem növeli a gyümölcs eltarthatóságát, hanem elősegíti a fertőzést. A kényesebb fajtáknál nagyon ronthatja a minőséget.

Dió fehéritése. A kereskedelemben a fehér héjú diót keresik, ezért a barna dió fehéritése is bevett szokás. A már raktározott diót is fehérethetjük a következő eljárással! A diót szélesebb fakádba öntjük és bőven hamulugos vagy 1—2%-os szódásoldattal feltöltjük: nyirfaseprővel kavargatjuk a diót, az egymáshoz ütődve, dörzsölődve hamarosan megfehéredik. Amikor mielőbb szedjük ki és szellős helyen szárítsuk meg.

Nyers szilva eltartása. Régi falusi szokás, amit alább ismertetünk. Szép nagyszemű szilvát úgy szedjük le a fáról, hogy a szilva alá egy cserép füles edényt teszünk és a szilvát olóval úgy vágjuk le száránál, hogy az edénybe hulljon, vagyis a szilvát kézzel ne fogjuk meg. Ha egészséges szép szilvával az edényt tele raktuk, akkor fedjük le ráálló deszkafedéllel és a száját gipszhabarccsal légmentesen kenjük le. Még ezenkívül pergamentpapirossal is jó szorosan kössük le. Fontos, hogy a szilva szedés-kor száraz és teljesen ép, egészséges legyen. Ezután kötéllel eresszük le a kutba, nem merül el. Így — azt mondják — téli közepén is pompás nyers szilvát lehet enni. Tessék megpróbálni. A szilva ágastól levégyva és hűvös kamrába felakasztva is soká eláll. Szókták a szénakazal rakása alkalmával az ott álló szilvafa egy-egy ágát terméssel együtt a széna közé berakni. Így is soká elállhat a szilva.

Letöröljük-e a téli gyümölcsöt az eltartás előtt? A téli gyümölcsöt nem szabad megtörölni. Tisztán kell szedni és akkor feleslegessé válik a törölgetés. Főként az utolsó permetezés nyomait nem szabad eltávolítani, mert ez fokozza az eltarthatóságot és akadályozza a fertőzést. A törléssel eltávolítjuk a gyümölcsök viaszbevonását, ezzel megkönnyítjük a párolgást, vagyis magunk segítjük elő a gyümölcsök korai fonnyadását. Az amerikaiak az ólomarzenátos permetezések miatt a téli gyümölcsöt megmossák előbb gyenge savban, majd tiszta vízben. A szárítás után azonban paraffinnal fényesítik a gyümölcsöket, vagyis pótolják a lemosott viaszréteget.

Mi a teendőnk a kajszinnal, szilvával, cseresznyével és meggyel? Lombhullásig nincsen semmi tennivalónk ezekkel a fakkal. Lombhullása után, tehát október elejétől kezdve erősen meszes 2%-os bordóilével permetezzük meg egyszer a levéllyukasztó gombák ellen.

A fasorok iránya. Gyümölcsösökben a fasorok irányát lehetőleg az uralkodó szél irányával, tehát északnyugat-délkelet irányba tesszük. A sorokban a fák egymást valamelyest fedik a széltől is. Viszont a keleten és nyugaton lenyugvó nap sugara a fát a sor mindét oldaláról éri és a fasorok egymástól többnyire távolabb is vannak, tehát a sorok fái egymást kevésbé árnyékolják.

A vetemények eltevése.

A vetemények eltevésének ideje is elérkezett. A zöldségfélék, amikor kiszedjük a földből, mindég egészen nyirkosak, úgy hogy a kiszedés után a levegőn szárítanunk kell, hogy felesleges vztartalmát elveszítse. Ha igen magas volna a zöldségfélék vztartalma, a pincében könnyen rothadásnak indulnának. A murkot, petrezselymet, pincébe száraz homok közé tesszük, így megőrizzük azt a kiszáradástól és romlástól egyaránt. E célra lehetőleg minden évben új homokot használjunk, nehogy a tavaly esetleges betegségeket előidéző gombák, csirák tenyészzenek a homokban. Rövid időre a tököt is eltehetjük hűvös pincébe, ahol 4—6 hétig is eláll. Az ugynevezett Istengyalulta tök egész télen át jól eltartható a pincében. A káposzták is eltarthatók, igen jól elállnak, ha jó pincénk van. Ellenben, ha megfelelő pince nincsen, eltehetjük oly módon, hogy 2 ásonyomnyira egy árkot ásunk és abba fejjel lefelé helyezzük a káposztát, úgy hogy a gyökerei felfelé álljanak. Az ilyen káposzta a tél folyamán bármikor kiszedhető és mint friss zöldség élvezhető.

Spárgatelepítés.

A spárga mint kétféle növény, más növényen hozza a virágot és a magot, hogy melyik közöttük a him és a nőnövény azt csak szeptemberben láthatjuk meg, amikor a termő vagy nőnövények tele vannak piros bogycokkal. A himnövényeken csak a porzók vannak kifejlődve, ellenben a bibe fejletlen, vagy elvetél. Tehát már a virágzáskor megállapítható a spárgató neme. A világhíres Argentin-termesztők már rég tudják, hogy a kereskedelmi telepítésnél a himnövényekkel beültetett telepek sokkal jobb termést hoznak úgy mennyiség, mint minőségileg. A himnövények nagyobb értéke főleg abból áll, hogy sokkal több és vastagabb sipot szolgáltatnak, mint a nőnövények, mivel sokkal több tartalék anyagot raktározhatnak el a nyár folyamán. A nőnövények ezen tartalékukat a magvak kifejtésére és mérlegelésére használják föl. De a him növények nemesak többet, korábbi termést is szolgáltatnak. A sipok vágása a himnövényeknél egy héttel előbb kezdődik. Ezen adatokból levont tanulság az, hogy igyekezzünk a spárgatelepítéshez himnövényeket felhasználni. Erre a célra telepítés előtt a növényeket úgy válogathatjuk ki, hogy vessük ki korán a spárgamagot melegágyba. Utána tüzdeltük a kikelt növényeket át egy hidegágyba, hogy minél korábban kivirágozzanak azok. A virágzás alatt megjelöléssel kiszelvekálthatjuk a telepítésre legalkalmasabb himnövényeket.

Korai terményeket u. n. „primöröket“

csak akkor tudunk korán tavasszal melegágyban, vagy hajtatóházban termesztetni, hogyha erre a célra jól előnevelt erős és egészséges palántáink vannak. A korai kárfiol, továbbá a káraláb és a saláta palántákat is már ősszel előnevelhetjük. De ahol megfelelő növényház áll rendelkezésre, abban természetesen december végétől kezdve is megkezdhetjük a hajtásra szükséges palánták előnevelését. A korai kárfiol stb. magját *szeptember első felében* a szükséghez képest ládikában, vagy szabadföldi ágyban ritkásan elvetjük. Később a megerősödött palántákat hidegágyba ritkásan átültetjük, ahol azok megfelelő takarás mellett jól áttelelnek. Kisebb mennyiségű palántát célszerűbb ládikákba átültetni és hidegágyban, vagy hideg növényházban átteleltetni. Arra nagyon kell ügyelni, hogy a hidegágyi palánták, mikor csak lehetséges, levegőzésben részesüljenek és lehetőleg szárazabb talajba kerüljenek teleltetésre. A kárfiol hajtását január második felében már megkezdhetjük.

Aki ősszel nem műveli meg kertjének talaját

az nemcsak indokolatlan mulasztást követ el, hanem önmagát csalja meg. Mert hiszen az ősszel mélyen megművelt talaj rendkívül nagy és kedvező átalakuláson megy át. Az őszi-téli csapadék, víz (eső, hólé) a meglazított talaj mélyebb rétegeibe huzódik le. De a levegő és a fagy utat nyervén a talaj hézagain keresztül való behatolására, a talaj mélyebb részében olyan természettani és vegyi változások állanak elő, amelyek a talajra javítólag hatnak. Ez a talajjavító hatás különösképen a hantosan felásott vagy megszántott talajon szembeszökő. Az ősszel felporhanyított és hantosan maradt talaj a fagy mállasztó, aprózó hatása folytán, tavaszra egészen porhanyóvá válik. Ilyen állapotban korábban megművelhető, bevethető. Tavasszal elég, ha az ilyen talajt sekélyen felporhanyítjuk és elegvengetjük. Egyszóval: a talaj őszi megművelését ne mulasszuk el. Az őszi hónapokban az üresen álló zöldséges kert talaját mélyen és hantosan ássuk fel. Azt a területet pedig, amit élve növényekkel (spárga, torma, stb. szándékozunk beültetni, 50—70 cm. mélyen a nagyobb fagy beállta előtt fordítsuk meg.

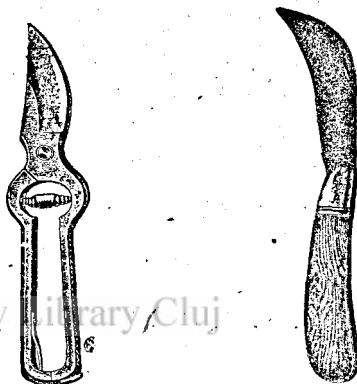
Szüret.

A szőlőművelés összes munkái közül minden gazdának a legkedvesebb a szüret. Ahogy annak idejét megállapítottuk úgy, mindenekelőtt szemlét tartunk a szüretelő eszközök felett. A préházat, pincét, azok berendezési tárgyait, ászok fákat, hordókat, szüretelő edényeket, gépeket stb., mind alaposan megtisztogatjuk. A hordókat jól kimossuk, az edényeket megsuroljuk, a gépeket megkenjük, vasrészeit vaslakkal bevonjuk, hogy a must ne oldja fel és a vas ne színeze meg a bort. Az új hordókat 2-szer, háromszor kigőzöljük, vagy kifőzzük, ezután hideg vízzel jól kimossuk.

Ha a belső munkával készen vagyunk, kiszámítjuk hány szedőre van szükségünk. Tapasztalatból tudjuk, hogy egy szedő gyenge termésből 100 kg-ot, közepes termésből 150 kg-ot és jó termésből 300 kg. szőlőt is összeszedhet. Tudva azt, hogy egy mázsa szőlőből általában 60—80 liter must lesz, könnyen megállapíthatjuk az alkalmazandó munkások számát. A puttonosok száma a megteendő ut hosszúságától függ. Egy puttonos 10—12 szedőt győz. Puttonosnak mindig fiatal, erős embereket teszünk. A fürtök leszedése sok helyen pusztá kézzel, vagy késsel történik, így a szedéskor az egész töke annyira megrendül, hogy a bogyók javarésze lehull. A leghelyesebb ezért, ha metsző ollókról, vagy éles kacrókról gondoskodunk (lásd mellékelt ábrát).

Tapasztalatból tudjuk, hogy kifogástalan minőségű bort csak teljesen érett, egészséges szőlőből készíthetünk. Ha késői és korai fajták vannak egy tételben, nehéz a szüretelés legjobb idejét kiválasztani, mert ha megvárjuk az egész szőlő beérését, úgy a korai érésűeknek egy része elpusztul. Ha nem várjuk be, úgy az éretlen foltok rontják a bor minőségét. A részletekben való szüretelés pedig hatóságilag tilos. Már az ültetésnél szem előtt kell tartani ezt a körülményt, ugyancsak azt is, hogy vörös fajtákat fehér fajta közé ne ültessenek, mert kevés vörös szőlő is könnyen elrontja a fehér borok színét.

Szüreteléskor gyakran tapasztaljuk a szőlő rothadását. Kétféle rothadást ismerünk, az egyik a szürke szőlő penész, ez okozza a rothadást. Könnyen felismerhető egérszürke színéről és arról, hogy megrázáskor porzik. A másik a zöld penész, mely a zöld rothadást is okozza és felismerhető arról, hogy a bogyók kékes zöld sporá-

Szőlőmetsző olló.

Szőlőmetsző kacor.

val vannak bevonva. Ez a két gomba egymástól egészen eltérően, változást idéz elő a bogyókban. A zöld penész elemesztí a szőlőcukor tartalmát, tehát szüreteléskor a zöld penészes bogyókat gondosan ki kell válogatni és a másodrendű termés közé sem célszerű betenni az ilyen bogyókat. A szürke rothadásban lévő fürtök nemcsak hogy élvezhetők, de sokszor kitünő bort adhatnak. A fürtök használhatósági foka attól függ, hogy milyen időpontban támadja meg a gomba a bogyókat, ha még éretlen bogyókon lép fel, akkor a cukorképződés megakad. A már kész cukrot és savat elfogyasztva, a fürtöket rendszerint kiszáritja és értéktelenné teszi. Minél érettebb állapotban támadja meg a bogyókat a szürke penész, annál kevesebb kárt okoz, mert ha a cukornak és a savnak egy részét elpusztítja, még mindig marad annyi, hogy a fürtöket feldolgozni érdemes. Ha pedig teljesen érett állapotban lepi meg, ak-

Biztosítsunk
a mi intézetünknel, a

Minerva

Népszerű feltételek!
Olcsó díjak!

Biztosító Rt.-nál, Cluj.

kor a szőlő savtartalmából jóval többet fogyaszt, mint a cukorból és ezért aránytalanul édesíti a szőlőt és javítja a bor minőségét. A vörösbor készítésénél azonban mindenféle rothadt szőlőt a leggondosabban kiválasztunk, mert a penészgombák a festőanyagokat tönkreteszik s az ilyen bor nem lesz elég piros színű.

A piros borfajokat, bármilyen kevés arányban is legyenek a fehér szőlő között, okvetlenül külön szedik, mert Schiller-bort kapunk az összeszűrt mustból.

A jó bor készítésének nélkülözhetetlen feltételei, hogy a szőlő leszedés után közvetlenül feldolgoztassék. A szőlőfürtökön a penész, ecet és erjesztőgombák milliárdjai tenyésznek és aszerint, hogy az erjedést milyen erjesztő gombák irányítják, különféle minőségű bort szüretelhetünk. A fő erjedés irányítását a nemes erjedést előidéző gombák részére kell biztosítani.

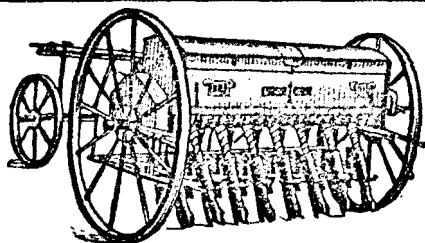
A puttonokból a szőlőzuzókon át kádakba gyűjtjük a szőlőt. A kádak aljára szűrővel ellátott csapot helyezünk és az így lefolyó szinmust azonnal hordóba töltjük. A kádban visszamaradó törkölyt pedig várakozás nélkül présbe helyezzük és nem hagyjuk ott, mert a törköly cseresavat tartalmaz és ez barnára festi a bort. Ma pedig a fehér boroknál a világos szín a divat, a legkedvezőbbek az ugynevezett zöld színek. A szőlőzuzásnál vigyázni kell arra, hogy a zuzóeszköz ne törje össze a magvakat, az éretlen boglyót és a csutkát. Az összezuzott szőlőcefrét azonnal préseljük. A prést tegyük közel a kádhoz, hogy ne csurgassuk a szőlő levét végig a présházban. A mellékelt ábrákon bemutatunk egy kiscsészék részére megfelelő prést. A sajtó alól kijött mustot azonnal töltjük a hordókba. A jó borsajtótól megkivánják, hogy jól kipréselje a törkölyt, a szerkezete jó legyen, hogy könnyen végezhesük vele az erős nyomást. A lécei erősek, a köztük levő rés 1—1½ cm-nél nagyobb ne legyen. A préskosár legyen két részre szétszedhető és könnyen kezelhető. Gyors munkát vegezzünk, hogy a törköly, főleg meleg időben, huzamosabb

ideig ne érintkezzen a régivel, mert az esetben könnyen barnul, ecetesedik és törköly ízűvé válik a bor, ne foglaljon el nagy helyet stb.

Vigyázzunk a szüret egész tartama alatt a tisztaságra, mert a tisztség egyike a legfontosabb kelleke annak, hogy jó minőségű bort szüretelhesünk. Ha az edényeink tiszták és az előírt szabályokat betartjuk, ha alkoholtartalomra gyenge minőségű is lesz borunk, de ize jó lesz és értékesítése is könnyebb lesz így.

Az alma- és körtetermés ellensége.

Az ideai alma- és körtetermés nagy részét értéktelenné tette a fuziklaudumos varrasodás és az almamoly okozta *férgesedés*. Az utóbbi nyomában pedig még a barnaszínű moniliás gyümölcsrothadás végzett nagy pusztítást. Az almamolyhernyók rágási járatái különösen alkalmas utat biztosítanak a monilia fertőzésének. Ezért nemcsak a jövő évi molykár csökkentése, de a monilia terjedésének megakadályozása érdekében is nagy gond fordítandó a férges és rothadt gyümölcsök összeszedésére és megsemmisítésére. Sajnos, még ma is vannak nagyobb gyümölcsöstulajdonosok, kezelők, akik a lehullott gyümölcsök összegyűjtésének és megsemmisítésének nagyobb jelentőséget nem tulajdonítanak, holott ezzel sok kárnak csökkentését lehet elérni. A varrasodást okozó Venturia (Fuziklaudium) gomba az alma- és körte-gyümölcsök értéktelenné tételén kívül a fákra is káros hatással volt. A fák hajtásait, leveleit is nagyrészt ellepte a kórokozó gomba bársonyszerű, feketés zöld színű penészbevonata, amely a szaporító sejteket (spórákat) nagymértékben hozta létre. Ezek a spórák, ha megfelelően védett rejtekhelyre (pl. rizspikkelyek közé) jutnak, ott áttelelnek és a jövő tavasszal újabb megbetegedéseket okoznak. Hogy az ideai fertőzések jövőre nagyobb megbetegedéseket ne okozzanak, ajánlatos levélhullás előtt az összes alma- és körtéfatát 1%-os bordói lével megpermetezni. Levélhullás után pedig a lehullott leveleket gondosan össze kell gyűjteni és elásással vagy elégetéssel meg kell semmisíteni.

vetőgépek, valamint az összes egyéb mezőgazdasági gépek legtokéletesebb kivitelben.

Hofherr-Schrantz-Clayton-Schuttleworth RT.
Budapest

Vámmentes vetőgépek kaphatók!

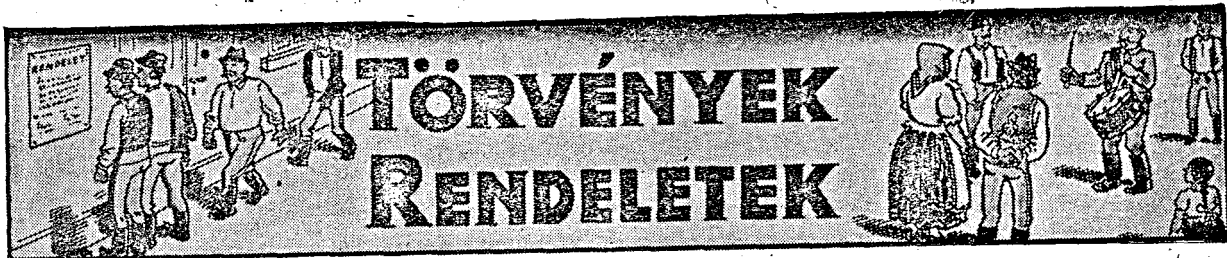
„HSCS“ nyersolajtraktorok,
„SUPERIOR“ acélvázás cséplőgépek

Felvilágosítást nyújt:

Turnătorie de Fier și Fabrica de Mașini din Cluj S. A.

Secția: Mașini Agricole Cluj, Calea Regale Ferdinand 62. — (Telefon No.: 2—92.)

Az előzetes katonai kiképzésről.

Válasz Kátai Gábor (Nagyzerind) kérdésére: Az 1934 május 11-én közzétett törvény szerint az előzetes katonai kiképzés célja a nemzeti és erkölcsi érzelmeinek megerősítése, a testi tulajdonságok kifejlesztése és az elemi katonai fogalmak elsajátítása. A kiképzés kötelező minden román állampolgár fiára 18, 19 és 20 éves korában. Akik tanulmányi halasztást kaptak, azokra nézve az előzetes kiképzés addig tart, amíg az ő korosztályuk a katonáéveket leszolgálja, illetve ha aközben vonulnának be, bevonulásukig. A külföldi tanulmányok alatt a fenti korosztályba tartozó ifjak az illető országban lévő román hatóságok felügyelete alatt álló sportegyesületben nyerik előzetes katonai kiképzésüket. Mentések ezen kiképzés alól azok, akik testi hibájuk vagy betegségük miatt arra képtelenek. Egy évre halasztást kaphatnak, akik betegségük következtében a kiképzésre átmenetileg alkalmatlanok. Ki vannak zárva azok, akik büntény miatt ítéltettek el, vagy két évnél hosszabb börtönbüntetését szenvedtek.

A kiképzés évente 40—50 alkalommal történik, főleg ünnepnapokon. Ezenkívül évente 4—7 napig tartó együttes gyakorlatozás van előírva.

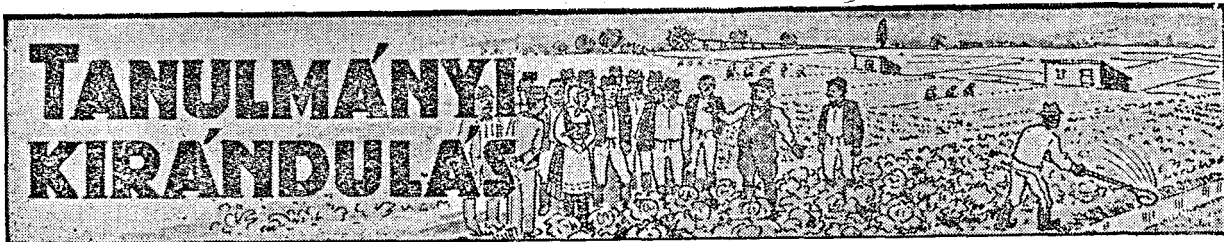
A kiképzésen résztvevő ifjak annak befejezése után egyéni könyvecskét kapnak, melyben feltüntetendő a kiképzés folyamán felmutatott eredmény. Az ifjak az eredmény szempontjából három csoportba osztandók: 1. akiknek nincs igazolatlan mulasztásuk és az előadott anyagot teljesen elsajátították, 2. akiknek legfentebb 12 igazolatlan mulasztásuk van és nem sajátították el teljesen az anyagot és 3., akiknek több igazolatlan mulasztásuk van és az anyag elsajátításánál ellenkezést tanúsítottak.

A kiképzésen résztvevő ifjak az alábbi előnyökben részesülhetnek: 1. napiparancsban szóbeli kitüntetés és megkülönböztető jelek, 2. a katonai szolgálat alatt az egyes alsóbb rangfokozatok elérésénél az előírt idő felére csökkenthető és 3. a katonai szolgálat utolsó évében 3—6 hónapra hazaküldhetők. Ezen előnyök a megelőző bekezdésben írt 1. csoportban lévőknek mind járnak, a 2. csoportban lévőknek csak az első pontban

írt előnyök, a harmadik csoportban lévőknek egyik sem.

Az előzetes katonai kiképzéssel kapcsolatos büntetések: 1. azok részére, akik részt vesznek a kiképzésben: szóbeli megróvás, a csapat előtti nyilvános megróvás és 40 lej büntetés a szülők terhére, 2. kizárással büntetendő az az ifju, aki a kiképzés tartama alatt súlyos hibákat követ el, vagy tartósan ellenszegül. Ezen büntetés következménye: az ifju a katonai szolgálat egész tartama alatt nem nyerhet szabadságot még rövid időre sem. Ugyanez a büntetés jár azok terhére, akik nem jelentkeznek az előzetes katonai kiképzésre. Azok, akik átmenetileg fel vannak mentve, ezen idő alatt a fenti 1. pontban írt büntetések alá esnek enyhébb kihágások elkövetése esetén. Az előzetes katonai kiképzés ideje és ennek folyama alatt elkövetett súlyosabb kihágások esetén pedig behivatnak a megfelelő katonai egységhez rendes szolgálatra.

A törvény 1934 november 1-én lépett életbe és annak kiegészítő részét képezi az 1935 február 7-én közzétett végrehajtási utasítás, melynek fontosabb intézkedései a fentiek felül a következők: Az előzetes katonai kiképzés azon év november 1-én kezdődik, amelyben az ifju betölti 18-ik életévét és azon év november 1-ig tart, amelyben betölti 21-ik életévét. Amennyiben azonban az illető korosztályt nem hívják be tényleges katonai szolgálatra, úgy az előzetes katonai kiképzés addig tart, amíg ez a behívás megtörténik. Az előzetes katonai kiképzésre kötelezett ifju nem folytathat külföldi tanulmányt a Hadiügyminisztérium engedélye nélkül, mely engedélyt az előzetes katonai kiképzés felügyelőse adja. Ez irányú kérések szeptember hónapban nyújtandók be az utóbbi felügyelőséghez. Szeptember 1 és október 15-e között a külföldön tanuló ifju köteles ajánlott levélben bejelenteni az illető állam katonai attaséjának, vagy ha ez nincs, az állam képviselőjének azt az intézetet, ahol tanulmányait folytatja és azt a sport egyesületet, ahova beiratkozott. Az előzetes katonai kiképzés érdekében eszközölt orvosi vizsgálatok, valamint a kiképzés egész tartama alatt a hivatalos orvosi vizsgálatok, végül az összes bizonyítványok és iratok ingyenessé.

A marosmegyei magyar gazdák tanulmányi kirándulása.

A marosmegyei Földműves Szövetség, mint az Erdélyi Gazdasági Egylet fiókinstitúciója tovább folytatja a gazdasági haladást és továbbképzést célzó munkáját. Ebben az irányban kétségtelenül fontos szerepet töltenek be azok a tanulmányi kirándulások, amelyeket időnként megrendez. A szövetség, illetve az EGE kiscgazda tagjai nagy érdeklődést tanúsítanak és örömmel járják be a különböző vidékeket. A gazdasági viszonyok tanulmányozásával olyan értékes tapasztalatokat szereznek, amelyekből csak komoly hasznuk lehet. A napokban Mikó László szövetségi elnök, EGE felügyelő és Anghi-Balázs szövetségi igazgató vezetésével, akik igazán lelkes vezetői az ottéló magyar gazdáknak, 30 kiscgazda indult el autóbusszon. Összesen 10 falut képviseltek. Marosvásárhelyről Csapóra utaztak, ahol Muth Aurél földbirtokos kitünően kezelt gazdaságát tekintették meg. A házigazda lekötelező szívélyességgel fogadta a magyar gazdákat a látogatóknak különösen a dohánytermelés kötötte le a figyelmét. Innen Medgyes felé vették útjukat, ahol a szász gazdák mindég követésre méltó munkával bizonyították mezőgazdasági kultúr-színvonalukat. Meglátogatták a szász gazdasági iskolát ahol úgy a gyümölcs, valamint a szőlő-termesztésre rendkívül nagy súlyt helyeznek. A kiránduló társaság szombaton este Gáldtőre érkezett, ahol elnöküknél dr. Szász Pálnál tisztelgő látogatást tettek. Nagy érdeklődéssel járták be a mintagazdaságot, amelynek híres állatállománya van. Dr. Szász Pál megvendégelte a kiscgazdákat és meghatódva mondott köszönetet azért a figyelemért és szeretetért, amelyben részesítették.

A nagyenyedi ünnepe.

Az éjszakát a csombordi téli gazdasági iskolában töltötték. Nagy Endre dr. igazgató szeretettel látta őket vendégül és megmutatta azt az intézményt, ahol a kiscgazda ifjak lelkiismeretes, komoly tanulást végeznek. Megtekintették az iskola 22 k. hold kitünően kezelt mintaszőlőjét. Bartha Gyula vezette őket a pincébe, ahol izelítőt kaptak abból, hogyan kell a bort okszerűen kezelni. A kosztoló után a legjobb benyomással távoztak és délelőtt résztvettek a nagyenyedi nőszövetség által rendezett mezőgazdasági, ipari és háziipari kiállítás megnyitó ünnepségén. Az iparos önképzőkör helyiségeit zsúfolásig megtöltötték a kiállított cikkek és tárgyak. A megnyitó beszédet dr. Szász Pál az EGE elnöke mondotta, akinek kíséretében volt még Szegő Dénes és Szász Ferenc Erdélyi Gazdasági Egyleti felügyelők, továbbá br. Atzél Ede mezőzáhi, Dániel Elemér vámosgálfalvi és Bíró József kissármási földbirtokosok. Dr. Szász Pál rámutatott a kiállítás

jelentőségére és ezzel kapcsolatosan felhívta a figyelmet arra, hogy szükségét látja egy állandó szezon gyümölcskiállítás megrendezésének. A kiállítás helye központi fekvésű kell, hogy legyen és ezáltal az értékesítés terén komoly eredményeket lehetne felmutatni. Ma annyira szervezeten a gyümölcsértékesítés, hogy öszszel a gazdák eladják potom áron a termésüket, télen pedig a városi fogyasztó komoly összegekért sem kap jó árut. Nagyenyednek ebből a szempontból fontos szerep jutna. A tőszomszédságában van a csombordi iskola, amelynek tanári kara örömmel áll a gazdák rendelkezésére a tél folyamán számos előadás fog elhangzani.

A beszéd után a jelenlévők megtekintették a kiállítást, amiről a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak. A nőszövetség minden egyes tagja kitett magáért.

Uj elnököt választ az enyedi gazdakör.

Délután a nagyenyedi gazdakör ülést tartott, amelyen dr. Szász Pál a gazdakör eddigi elnöke, súlyos elfoglaltságára való tekintettel lemondott. A kaszinó termékeltő gazdák sajnálattal vették tudomásul. Dr. Szász Pál ezután levezette a tisztújítást, amelynek során utódjául Császár Gyulát választották meg.

Dr. Szász Pál az EGE elnöke szavaiban utalt arra, hogy a nagyenyedi gazdakör annál is inkább mintatevékenységet kell kifejtjen, mivel a gazdák egyben intellektuelek is. Régebben a gazdálkodás, a hivatal és a más elfoglaltság mellett csak olyan mellékfoglalkozásuk volt, ma azonban a föld a megélhetésük tulajdonképpeni alapja.

Kolozsvár megtekintése.

A marosmegyei gazdák Nagyenyedről egyenesen Kolozsvárra jöttek. Látogatást tettek székházukban az EGE-ben. Itt Török Báliut EGE igazgató fogadta őket és üdvözölte dr. Szász Pál nevében.

Esto az „Aranyeszima“ vendéglőben a kolozsvári Gazdasági Egylet vacsorát adott tiszteletükre. A kolozsvári magyar gazdák vezetői közül ott láttuk Balázs István elnököt, Szilágyi András alelnököt, Zágoni Szabó Mihály pénztárost és még számos vendéglátót. Elsőnek Balázs István üdvözölte a vendégeket, akiket szeretettel vártak ittélő testvéreik. Örömmel látja, hogy a magyar gazdák egymásra találhatnak. Mikó László Földműves Szövetség elnöke, EGE felügyelő megköszönte a meleg testvéri fogadtatást és elmondotta, hogy a gazdák tanulni jöttek ide.

Hétfőn reggel Török Báliut vezetésével megtekintették a gazdasági akadémia gazdaságát a növénynevelő állomást, botanikus kertet stb.

EGYLETI ÉLET

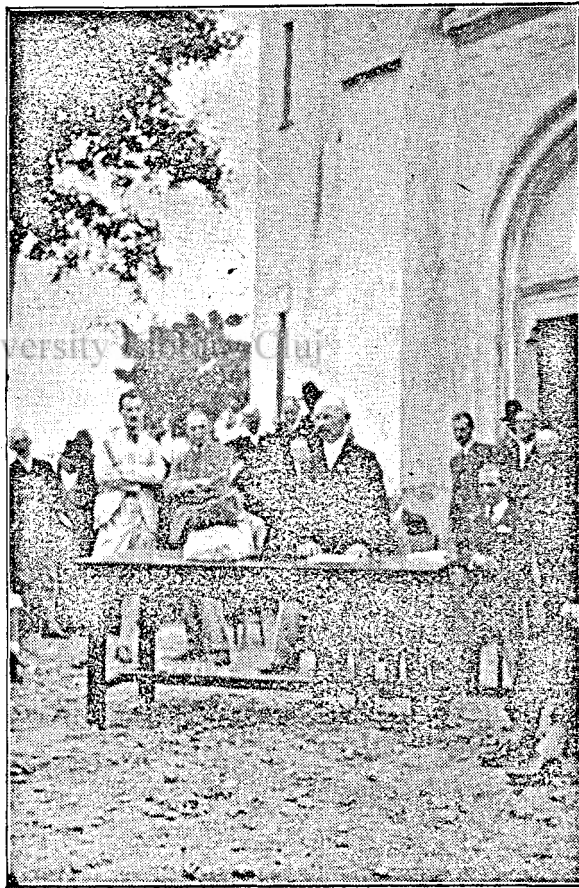
GAZDAKÖRI ÉLET

Elnöki látogatás a Mezőségen és Tordán.

A szeptember 5.-én lezajlott nagysármási gazdanap a Mezőség magyar gazdatársadalmának volt az első nagyszabású találkozója. Messzi vidékekről jöttek el, hogy tanulni legyenek a munka ünnepének. Dr. Szász Pál, az E. G. E. elnöke, szívesen vállalta a meghívást. Eljött még gróf Teleki Ádám, dr. Nagy Endre, a csombordi gazdasági iskola igazgatója, Szász Ferenc (pusztakamarási), E. G. E. felügyelő, Gróf Bethlen Gábor, egyleti gyakoronok és Demeter Béla, az Erdélyi Gazda szerkesztője. Az érkezőket Biró József kissármási földbirtokos, Szalay Sándor gazdaköri elnök és Gergely Károly ref. lelkész fogadták. Nagyon sok falu képviselővel találkoztunk. Lajbék között Mezőmehesről özv. Kendeffy Lajosné, Kendeffy Lajos földbirtokos, Pünkösti Lajos ref. lelkész, Márk Samu, Pál István és Theisz István, Báldról: Sikó Géza és családja, Mócsról Nagy Endre földbirtokos, Frátárról Nagy Gyula ref. lelkész és Mikó Ferenc. Kamarásról báró Kemény Béla feleségével, Ugron Győző, Ugron Jenő, ifj. Szász Ferenc, Szabó Károly tanító és Kovács Ferenc, Lompérdről Borbély Kálmán földbirtokos, Köbölkutról Horváth Tibor földbirtokos, Mezőszilvásról Gál József feleségével, Katonából gróf Logothetty földbirtokos és Pál Dénes róm. kath. plébános, Septérről Ádám Sándor földbirtokos, Mezőtőhátról Csontos Miklós, Mezőzáhról Atzél Ede báró és Póka Pál, Mezőszakálból Balla György, Madarásról Orbán Károly, Földvárról Fekete Pál, Király József, Szatmári István és Sándor Ferenc. Az említett falvakból és több községből tekintélyes számú kisgazda jelent meg. A kesziiek nagy küldöttséggel képviseltették magukat. Pál Dénes katonai plébános a róm. kath. gazdáknak mondott misét. Nagy Samu szórványgondozó unitárius lelkész az unitárius gazdákkal foglalkozott. Dél előtt pont 10 órakor a ref. istentisztelettel vette kezdetét a templomban, még az állók is alig találtak maguknak helyet. Gergely Károly helybeli lelkész gyönyörű imája után gróf Teleki Ádám lépett a szószékre, az alapigéjét Jeremiás próféta IV. könyvének III. része képezte: „Szántások magatoknak új ugart és ne vessetek töviseket.“ Prédikációjában kiért arra, hogy a szántás legyen a mezei,

vagy a lelkek művelése, nem magunkért, a mi hétköznapjainkért, hanem elsősorban a jövőért, gyermekeinkért, azok lelki és anyagi boldogulásáért végezzük el. Az istentisztelet alatt a nagysármási ref. vegyes dalkar énekelt nagy sikerrel.

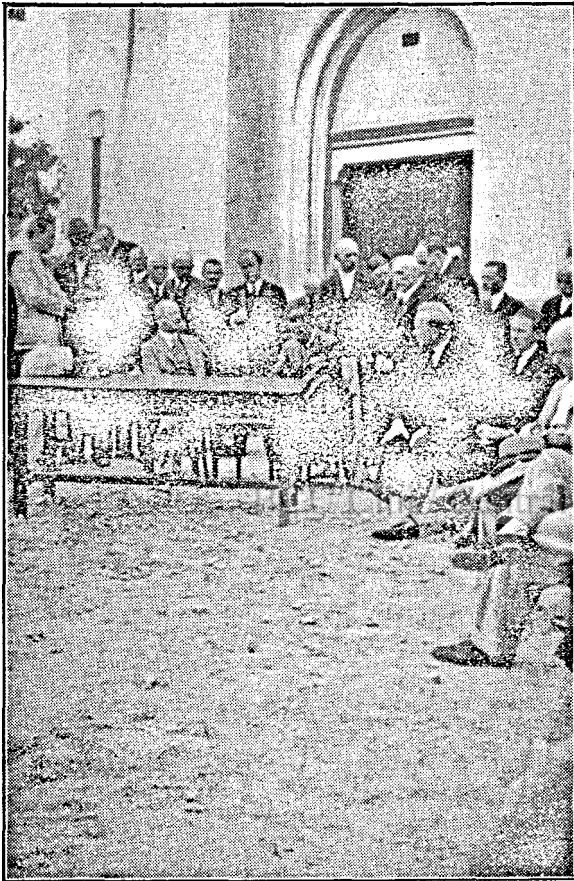
A nagysármási gazdanap Szalai Sándor, gazdaköri elnök megnyitja a gazdanapot. Mellette ülve Biró József kissármási földbirtokos.

Templomozás után a cinteremben gyülekeztek az emberek. Szalai András gazdaköri elnök üdvözölte Szász Pált, az E. G. E. elnökét, aki azért jött a nép közé, hogy jóra tanítsa. Gergely Károly Nagysármás és a vidék összmagyarsága nevében üdvözölte az E. G. E. elnökét.

— A gazdanapra nemesak a föld vertékes munkásai jöttek el — mondotta —, ha-

nem az értelmiség, a magyar iparosok és kereskedők. Ők is ki akarják venni részüket ebből a munkából, mert a gazdasági szervezkedéstől várja az összmagyarország sorsának javulását.

Dr. Szász Pál megköszönte az üdvözlő szavakat, de leszögezte, hogy a munkáját ne tekintsék áldozatnak, mert a kisebbségi életben csak kötelezettségek vannak. Majd elmondotta, hogy amikor átvette az egylet vezetését, már világosan látta a megoldásra

A nagysármási gazdanap. Dr. Szász Pál, az E. G. E. elnöke (ülve) hallgatja Gergely Károly ref. lelkész üdvözlő beszédét. A háttérben gr. Teleki Ádám.

váró nagy feladatokat. A vezetőknek az kötelességük, hogy dolgozzanak, de ha véleményüknek nincsenek követői, úgy vehetik a kalapjukat és távozhatnak, mert egyetlen nép sem engedheti meg magának azt a fényűzést, hogy a bőrén kísérletezzenek.

Ezekután így folytatta:

— A történelmi változások új helyzetet teremtettek számunkra. Régen a magyar gazda mellett ott állott a birtokos, államgépész, tisztviselői kar, akik segítettek. A földreform és más események anyagi alapjaikban megrendítették a régi vezetőréteget és ma a tanácsnál és utbaigazításnál egyebet

nem tud nyújtani, mert nincs miből. Nekünk, a régi vezetőréteg maradványainak, az a kötelességünk, hogy megmutassuk azt az utat, amelyen a magyar gazdatársadalomnak haladnia kell.

„A magyar kisgazda meg kell éljen a saját lábán.”

— Ezekből következik tehát, hogy a magyar kisgazda meg kell éljen a saját lábán, önállóan. Látom a magyar gazdatársadalom nenzetfenntartó erejét és képességét. Eppen ezért, nyugodtan állithatom, hogy meg is tud és meg is fog élni! Legyünk tudatában annak, hogy az itt élő másfélfilliós magyarság 90 százaléka földműves, tehát nemcsak a szaporulat szempontjából jelentik a nemzeti alapot, hanem vagyoniilag is. **A többmilliárd lej értéket kitevő magyar nemzeti vagyont a föld alkotja és csak az biztos, ami a talpuk alatt van. Aki tehát a nemzeti vagyon fölött rendelkezik, az viselje is a terheket.** Ezt annál is inkább megtehetik, mert a magyar kisgazda helyzete, a háborúelőtti viszonyokhoz mérten, nem romlott. A magyar jövő tehát a kisgazda kezébe van letéve. Kötelességünket teljesítjük akkor, amikor erre felhívjuk a figyelmüket, mert a munkát vállalniuk kell.

— Minezebből pedig következik, hogy ha a magyar gazdák öntudatosan sorompóba állanak, tanulnak, dolgoznak, megszerzik a tekintélyüket, lesz pénzük, eleget tehetnek nemzeti, vallási és állampolgári kötelességeiknek. Ez nem lehet közömbös az állam irányítói előtt sem. **A magyar gazda őrizze meg kulturáját. Ettől elszakadni úgysem tud, de nem is szabad.** Az embert láncra verhetik, elvehetik a kabátját, a házát, mindent, amije van, de a lelkiismerete fölött szabadon rendelkezik.

— Ezeket akarja megvalósítani a Gazdasági Egylet, de nem kényszerűséggel, hanem meggyőzéssel és a közös, egymásért történő munkával. Ha ezt megvalósítjuk, akkor a falu ki tudja termelni a maga értelmiségét, papját, tanítóját, orvosát, ügyvédjét, iparát, kereskedelmét és el is tudja tartani őket.

Az elnöki szavak után Nagy Endre mócsi birtokos, a keszúri gazdák küldöttségét vezette, a következőket mondta:

— Husz évvel ezelőtt láttunk utoljára gyűlést, amely dalárda-ünnepély volt. Azóta semmit nem láttunk. Köszönjük dr. Szász Pálnak, hogy eljött közénk, felkeresett bennünket és egyben kérjük is őt, a Mezőség távollevő lakói nevében, hogy ott gazdanapot tartson és rendezzen az E. G. E.

Dr. Szász Pál így válaszolt:

— „Önök hívtak és én megyek.”

A közebeden özv. Szombat Dénesné virágcsokorral kedveskedett az elnöknek, Pál Dénes katonai plébános gyönyörű beszédben figyelmeztette a gazdákat arra, hogy az építő gazdasági munka iránt nem lehetnek közömbösek. Szívvel-lélekkel bele kell kapcsolódnia a munkába, mert ez a magyar gazdatársadalom felemelését célozza. Szász Ferenc és Biró József beszéltek még, aki köszönetet mondott a vidék magyar gazdáinak részvételükért. A sármási magyar asszonyok és a leányszövetség igazán kitettek magukért a közebed remek rendezésével. Csak elismerés illeti meg őket.

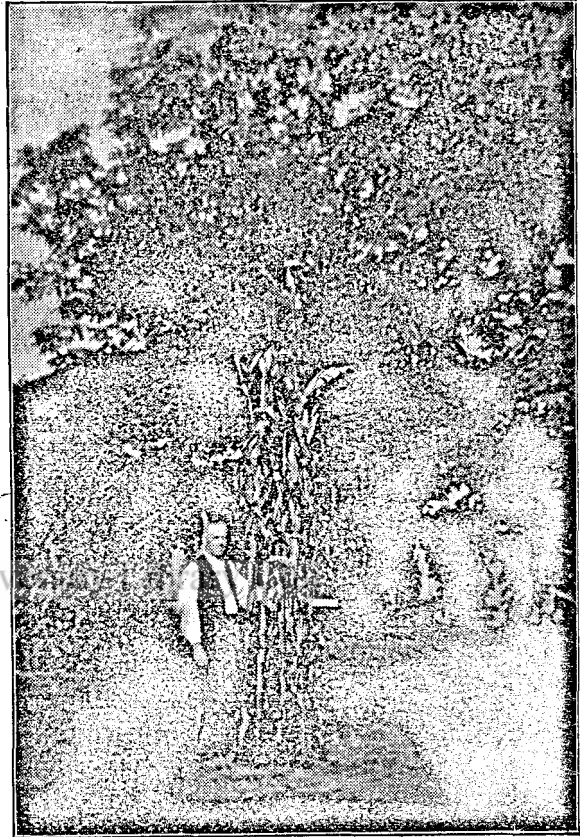
Délután állat- és terménykiállítás volt, mely alkalommal különböző érmeket és okleveleket osztottak ki. Este a kitűnő műkedvelőgárda a „Gyimesi vadvirág“-ot adta elő nagy sikerrel.

Nagysármástól — Tordáig.

A gazdanapról dr. Szász Pál, gróf Teleki Ádám és Szász Ferenc Mezőzáhra utaztak, ahol megtekintették báró Atzél Ede gazdaságát. Mezőtőháton a Csontos-fivérek gazdaságát tanulmányozták, Mezőszengyelben pedig Betegh Miklós birtokát nézték meg, ahol a tordai mezőgazdasági kamara szelektorával az E. G. E. buzavetőmagot tisztítják. Marosludason a gazdakör tagjai Vásárhelyi István elnök vezetésével várta az elnököt. Vásárhelyi István az a magyar gazda, aki minden közügyből alaposan kiveszi a részét. Ludasra eljöttek a bükkösi és ózdi gazdakör tagjai, továbbá Sükösd Pál lelkész, Szász József és ifj. Szász Ferenc birtokosok. Szász Pál hosszasan elbeszélgetett a gazdákkal. Az utat folytatva, Gyéresen gróf Bethlen Ödönt és Betegh Sándort, majd Keresztesen a Lázár Simon-féle mintagazdaságot keresték fel. Csomos János vezetésével példaadó munka folyik.

Szeptember 6-án este érkeztek meg Tordára, ahova kijött Török Bálint, E. G. E. igazgató is. A leányiskola nagytermében mintegy 300 gazda foglalt helyet. Ott volt az egész gazdakör vezetősége, Kimpel Antal diszelnök, Velits György elnök, Finta Andor, ifj. Gegessy Sámuel és Balogh Sándor alelnökök, László Ákos titkár, továbbá Nagy Mózes ref. lelkész, Rass Károly, nyug. róm. kath. paptaná, Fikker János kövendi unitárius pap, Gál Miklós dr., orsz. képviselő, Balogh Elek dr., volt képviselő, Kimpel Flóris, dr. Dézsi Olivér, Nagy Dénes, Tanka Károly, Székely Dénes, Nagy József, Nagy Sándor, Székely József, Oszlián Géza, id. Balogh Elek, Gogomán János, dr. Gogomán Gábor, dr. Gogomán Ferenc (Dés), Csetri Ferenc,

Lazsádi Domokos, dr. Nagy László, Bocsáneci Endre, Borbély Nagy Miklós, Borbély Máté, Mogyorósi Zoltán, Gegessy József, Gónczy Sándor stb., stb. A gyűlésen megjelentek még az egerbegyi, polyáni, rákosi stb. gazdakörök képviselői. A gyűlést Velits György elnök nyitotta meg, aki üdvözölte dr. Szász Pált.

Dani Gergely patai kisgazda kukoricája. Amerikai lófogú. Magassága 4 méter 20 cm. Egy száron 3—4 cső van. Kiállította szeptember 19—20. napjain.

Nagy Mózes ref. lelkész a tordai magyarság nevében fejtette ki, hogy milyen nagy jelentősége van annak, hogy bekövetkezik az erők összefogása. Véleménye szerint a jövőben a magyar eke mélyebben fog szántani, mert az E. G. E. vezetői apostoli munkát végeznek. Dr. Szász Pál az üdvözlő beszédek után ismertette az E. G. E. célkitűzéseit, majd rátért arra, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet munkájának nincs felekezeti és politikai jellege és az az egész magyar gazdatársadalom érdekeit akarja képviselni. Örömmel látja, hogy a magyar falu és a magyar értelmiség között teljes a lelki harmónia és megszületett a közös cél megvalósításához a törhetetlen akarat.

Beszéde végén az ifjusági kérdést is érintette és azt tanácsolta, hogy az ifjuságot szeretettel kell tanítani. Foglalkozzanak ve-

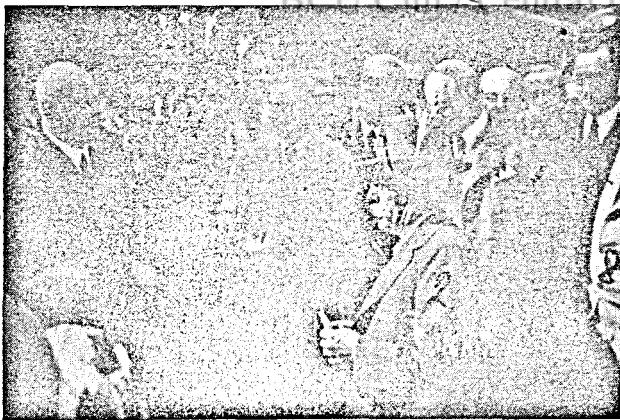
lük, szabad érvényesülési teret biztosítva, hiszen ők az örökösök.

Finta Andor, a gazdakör alelnöke, beszámolt az eddigi tevékenységről. Dr. Gogomán Ferenc pedig alapos felkészültségre valló előadást tartott a gyümölcsstermesztésről. Velits György elnök megköszönte a látogatást, este társasvacsora volt.

A kolozsvári gazdanapok.

Szeptember 19—20.-án a Kolozsvári Gazdasági Egylet gazdanapokat rendezett. Vasárnap reggel 8 órakor a kétágu ref. templomban istentisztelet volt, Kádár Géza ref. lelkész, generális direktor hirdette az ígét. „Emberé a munka, Istené az áldás.”

A kiállítás, mely a kolozsvári magyar gazdák mezőgazdasági tudásának volt a bizonyítéka, az E. G. E. Andrei Muresan-utca (v. Attila) 10. szám alatti székházában volt megrendezve. Déli 12 órakor zajlott le az ünnepélyes megnyitás. Jelen volt dr. Szász Pál, az E. G. E. elnöke, gr. Teleki Ádám, Török Bálint, a K. G. E. titkára és a kolozsvári magyar gazdák.

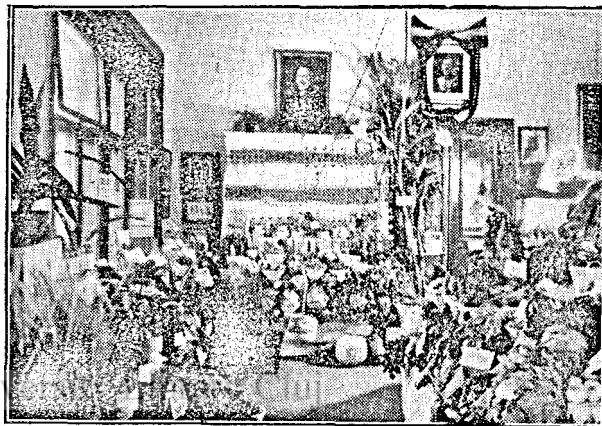

A kolozsvári kiállítás megnyitása. 1. Dr. Szász Pál. 2. Balázs István, a K. G. E. elnöke. 3. Kádár Géza ref. lelkész. 4. Dr. Ilariu Nemes, gazdasági tanácsos. Dr. Rusu Victor, akadémiai asszisztens. 6. Larionescu Ștefan, a K. Gazdasági Kamara igazgatója. 7. Török Bálint, E. G. E. ig. 8. Gr. Teleki Ádám.

Balázs István, a K. G. E. elnöke először román, majd magyar nyelven folytatva, üdvözölte a megjelenteket és nyitotta meg a kiállítást. Dr. Ilariu Nemes a földművelésügyi miniszterium, Gondos mérnök Kolozsvár város, Ștefan Larionescu igazgató a Kolozs vármegyei Mezőgazdasági Kamara és Rusu Victor dr. a gazdasági akadémia üdvözlését tolmácsolták. Ezután a bírálóbizottság kiosztotta a különböző díjakat.

A kitüntetettek névsora

A bíráló-bizottság Balázs István és Török Bálint vezetésével aranyéremmel tüntette ki: Gazdasági Akadémia Cluj-Kolozsvár kertészete, Maár László faiskolája Nagyenyed, Hoffher Schrantz C. S. gépgyár Cluj, Sack ekegyár képvisellete Kolozsvár, Román Gépipar rt. Kolozsvár, Reeh Károly Kolozsvár peróleum gázkályha, Grünfeld Sándor konyhafelszerelési cikkek, Hidrotechnika Kolozsvár higienikus kút, Ambrosi Fischer és Társa Nagyenyed faiskola, Trifolino Kolozsvár magkereskedés, Siculia permező gépgyár, Gyulai N. Kádár, Várady Béla kaptárok, Resicai mezőgazdasági gépgyár, Zeiler József mézpergető kiállítását.

Részlet a kolozsari magyar gazdák kiállításából.

A kolozsvári gazdák közül aranyérmes nyertek: Gyulai János, Szász József, f. Csiki Sándor, Tárkányi Ferenc, Gombos József, Z. Szabó Miklós, Kiss Sándor, Zágoni Szabó József, Szilágyi András, ifj. Adorján János, Karsai Ferenc, Albert Ferenc, Szalma István, Kilin József és Gazdakör Torda.

200 lej pénzjutalmat kaptak: Török István, Porkoláb József, Szalma Károly, Zágoni Szabó Mihály, Kilin Mihály, Székely György, Mezei Ferenc, Zágoni Sz. István, legifjabb Csiki Sándor, Szilágyi Ferenc, Kun Mihály, Hunyadi Ferenc és Albert Ferenc kolozsvári kiscgazdák.

150 lej pénzjutalmat nyertek: Jakab Mihályné, Szabó Sándor, Albert István, Török Ferenc, Baga József, özv. Kilin Györgyné, Gál András, Kömösi György, Bagaméri István, Török Mihály, Katona József, Szilágyi József, Tóth Károly, Jakab András, Bagaméri József, Simon József, Vig István, Gyulai György, Nagy Sándor, Szenes István és Nagy János kolozsvári termelők.

Oklevelet nyertek: Kozma József, Borkoláb Mihályné, Nagy Márton, Nagy Albert, Keresztes István, Nagy Albert Fákó, Jakab István kolozsvári kiscgazdák.

Az EGE pusztakamarási kísérleti és szaporítótelepének vezetéséért dicsőítő oklevelet nyert Debíty Béla és Szász István. A kiállításon tiszfőc búzát és ennek kalász- és szem-mintáit mutatták be a telepek.

A díszközgyűlés.

Délután 4 órakor a ref. theologia disztermében az E. G. E. díszközgyűlést tartott Balázs István elnökletével. A hatalmas terem zsufolásig megtöltötték a gazdák és az érdeklődők, ott voll dr. Szász Pál, gr. Teleki Béla alelnök, Kádár Géza lelkész, gr. Teleki Ádám, gr. Teleki Ernő, Tárkányi György, egyházközségi főgondnok, Bartha Ignác dr., Erős Lajos igazgató, a Mezőgazdasági Bank

Kolozsvári gazdanapon kiskapusi lányok kalotaszegi népviseletben.

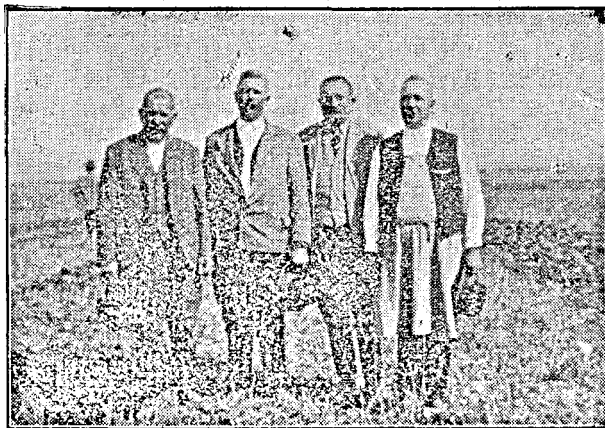
képviselésében, stb. A díszközgyűlés megnyitása előtt a kolozsvári Bethlen Gábor, Bocskai és Hidvelei földész dalkörök, Nagy Kálmán és Máthé Ákos vezetésével, gyönyörű énekszámokat adtak elő. A gazdák bebizonyították, hogy nemcsak a föld-, hanem a dalkultura terén is vezetőhelyet foglalnak el. Balázs István üdvözölte a kiskapusi és a györgyfalvi vendégeket, majd felkérte dr. Szász Pált, az E. G. E. elnökét, aki mögött az egész magyar gazdatársadalom fegyelmzetten áll.

Az E. G. E. elnöke nagy beszédet mondott a gazdatársadalom kezelességeiről. Beszédében utalt arra, hogy a régi birtokosok örömmel állanak a kiscgazdák rendelkezésére és önzetlenül hajandók dogozni értük. Fogadják őket tehát szeretettel.

— A legfőbb célunk az kell legyen — mondotta —, hogy gyermekeinknek és unokáinknak a jövőt biztosítsuk. Többet és jobbat kell dolgozzunk, mint nagyapáink, hiszen új életkörülmények között vagyunk. Gyarapítsák azt a vagyont, amit örököltek. Ez a feladat, amit meg kell valósítani. A munkáért semmit sem kérünk, csak bizalmukra van szükségünk. Amit adunk és amit nyújthatunk, fogadják szeretettel, azzal a gondlattal, hogy értük aggódó testvérektől kapják.

— Ezt az alkalmat fel kell használnom arra is — folytatta —, hogy egyes megjegyzésekre válaszoljak. Azt mondják, hogy a la-

pok sokat irnak az E. G. E. működéséről. Természetesnek találom, hogy ha van egy életképes megmozdulás, azzal a sajtó hivatás- és kötelességszerűen foglalkozik, hiszen csak a tömeg érdeklődését és figyelmét jegyzi fel. A közvélemény kialakulásának ez a rendes útja. Más lapra tartozik, hogy a különböző sajtóorgánumok pártállásuk szerint hogyan magyarázzák az eseményeket. Mi azt akarjuk, hogy lássák a tevékenységünket és a magyar, de az egész ország közvéleménye, helyesen legyen tájékoztatva. Nekünk nem áll módunkban a sajtót befolyásolni, a különböző eseményekből a nagyközönség tisztán látja a helyzetet, nekünk nincs titkolnivalónk és az egész tevékenységünk a napfénynél történik. Soha nem kezdenék olyan akcióba, amely zárt ajtók mögött és titokban folyna le. Olyan mozgalomnál, mely a tömegekre és a tömegek bizalmára épül, vétkes dolog volna hallgatni. A gazdatársadalomnak ismernie kell feladatait. Mi a sajtónak csak hálásak lehetünk és megköszönhetjük értékes támogatását, amivel az egyetemes érdekek szolgálatába állott. Minden jóhiszemű ember tudja, hogy sohasem törekedtünk a sajtó befolyásolására. Kiadunk egy sajtótudósítót, amely közli az E. G. E. mozgalmi életét. Állásfoglalásainknál ez az irányadó.

Szilágyi András, Karsai Ferenc, Zágonyi Szabó Mihály és Csiki Sándor a kolozsvári gazdanapok ekebemutatóján.

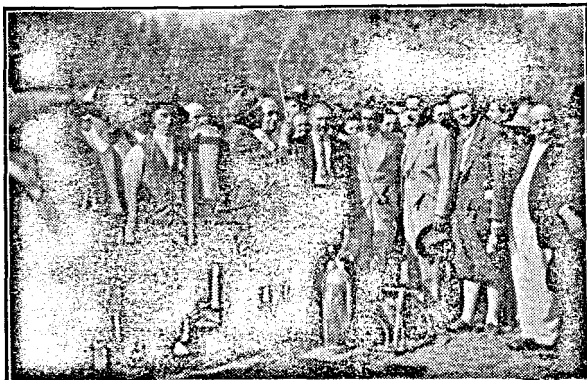
— A kritikát, ha tárgyilagos és építő gondolatból fakadt, örömmel vállaljuk, ha pedig megállapítást nyert, hogy hibáztunk, a jövőben igyekezni fogunk kikerülni.

Balázs István megleghangu szavakkal köszönte meg a beszédet, kijelentve, hogy a kolozsvári magyar gazdák is mindig követni fogják. Török Bálint, a K. G. E. titkára ismertette az egylet ötvenéves múltját. Szász Ferenc pedig az E. G. E. vetőmag-akcióját. Este a kolozsvári magyar színház Gárdonyi: Bor című művét adta elő. A színházat zsufolásig megtöltötték a magyar gazdák.

Gazdanapok.

Koronkán.

Kitűnően sikerült gazdanap volt a marosmegyei Koronkán. Az istentisztelet után amit Szabó Károly ref. lelkész végzett, Anghi Balázs Szövetségi igazgató nyitotta meg a gazdanapot, rámutatva a nap jelentőségére. Majd a gyümölcstermelésről tartott előadást. Ezután kezdetét vette a versenyfejés. A résztvevők megtekintették az állat, termény és háziipari kiállítást.

A lukafalvi gazdanap. 1. Mió László. 2. Anghi Balázs. 3. Bíró József. 4. Benkő Gábor. 5. Dani Gergely bemutatja permetező gépét.

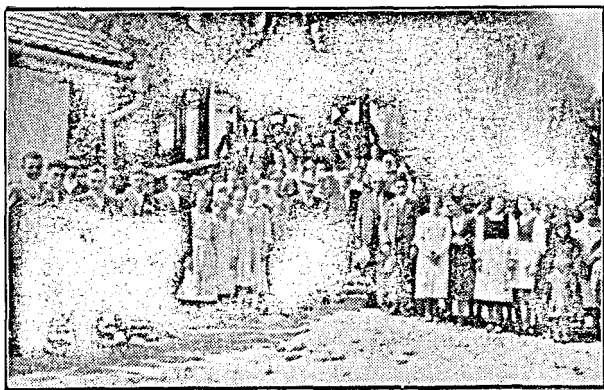
A fejőversenyben Duka János érte el a leg-szebb eredményt, $4\frac{1}{2}$ perc alatt 8 liter tejet fejt A. tehén Gr. Toldalaghy József gazdaságából került ki. A másik két helyezet Balisz Gergely és Balisz Károly. Az állatkiállításon simentali tehene-
nekért dicséző oklevelet kaptak: Bozsi Sándor, Pécsi Károly, Gr. Toldalaghy József és Balázs Károly. Második csoportban Kiss Lajos, Mátyás Imre és Balisz Károly, III. oszt. dicséző oklevelet kapott sertésekért (Yorkshirei). Gr. Toldalaghy Jzsef, Szabó Károly, Király Ferenc, Démel Imre Terménykiállításnál (gyűjteménykiállításukért): Pécsy Károly, Kiss Antal K., Gr. Toldalaghy József, Szabó Károly ref. lelkész, Balizs Elek S. és almáért dr. Fekete Gyula. továbbá Balázs Károly M., Kiss Antal M., Keresztes Gyula, Balázs Károly K., Pécsy Ferencné, Kiss Károly D., Háziipari kiállításnál (falvédőkért és ágyterítőkért): Papp Ida, Tóth Ilona, Székely Károlyné, Keresztes Margit, özv. Tóth Lajosné, Nagy Ferencné, Nagy Jusztina, (szöttesekért): Keresztesi Juliska, Erdős Balizs Antalné, (hímzésért): Keresztesi Gyuláné tanítónő és az V. el. oszt. Kiss Jolánka háromszéki diszruhái nagy értéket képviselnek és általános feltűnést keltenek. Pap Ida, Bozsi Emma, Kiss Teréz; (necekekért): Balázi Dánielné, akinek kiállított tuipános disztetésű butorral berendezett székely szobája különös említést érdemel; (ágynemű): Balázs Elekné ügynevezett vetett ággyal, melyet György Józsefné készített elő a kiállításra; (kalotaszegiekért): Erdős Regina, Pécsi Ferencné, Kiss Antalné; (száröltéses laposhímzéssel): Erdős Aranka fekete-hímzéses konyhagarnitúrája nagy feltűnést keltett, továbbá Király Gergelyné (háziiszottos ágynec-

mük): Balázs Antalné, Pap Ida, aki díszes és művészi készítésű hárászból készült tüpárnáért is dicséző oklevelet kapott.

Délután síkfutás szórakoztatta a közönséget, melyet Balázs Elek és Duka János nyertek meg, majd kötélhúzás következett, melyet a koronkai csapat nyert. Bizottságok tagjai versenyfejésnél és terménykiállításnál: Elnök: Szász József, tagok: Kiss Antal bíró, Kiss Lajos, Balázs Károly, Balázs János, Kiss Antal K., Balázs Károly K. és Keresztesi Gyula ref. lelkész. Háziipari kiállításnál. Elnök: dr. Bogdán István ügyvéd, a Földmives Szövetség ügyésze. Tagok: Keresztesi Gyuláné ref. lelkész neje, Magyarai Lászlóné tanítónő, Nagy Józsefné tanítónő, Király Ferencné és Papp Ida.

A szépen sikerült gazdanap megrendezéséért különös elismerés illeti meg Anghi Balázs Földmives Szövetségi igazgatót, továbbá Kiss Antal, koronkai gazdaköri elnököt, Kiss Antal titkárt, ifj. Szabó Károly ref. teológust. Nagy segítségükre voltak és munkájukkal a gazdanap sikerét előmozdították: Balizs Károly G. Balizs Károly K., Balázs József F., Erdős Márton, Balázs Károly, Magyarai Gabriella tanítónő, Fekete Piroska, Fekete Zsuzsánna, Keresztesi Gyuláné, valamint Keresztesi Juliska, Király Margit, Balizs Ilona, Balizs Ilona S., Balizs Annus és Mária.

A jó gazdasági eredményeket bizonyító kiállítást gr. Toldalaghy József hatalmas parkjában tartották meg.

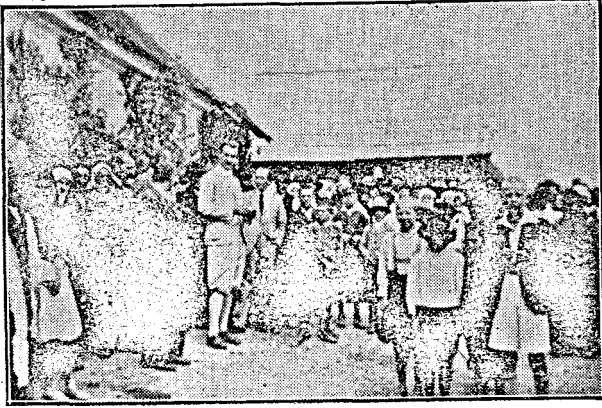
A koronkai gazdanap.

Akosfalván.

Szeptember 20-án a marosmegyei Akosfalván zajlott le a régen várt gazdanap, amelyre megérkezett Mikó László EGE felügyelő a Földmives Szövetség elnöke, br. Atzél Ede, dr. Bíró István, Elekes Béla, Anghi Balázs Szövetségi igazgató, dr. Egey, dr. Nánássy, dr. Szilágyi Olivér és dr. Nagy Lajos vásárhelyi ügyvédek. Az érkezőket Kiss József gazda szép becsésben üdvözölte, melyre Mikó László válaszolt. Kiss Ferenc akosfalvi tanító vezetésével három szolánu gyermekkórus népdalokat adott elő. Lovas bandériummal és énekszóval kísérték be a vendégeket a gazdanap színhelyére. A gazdanapot fejőverseny vezetö be, majd istentisztelet következett Káli

István ref. lelkész hirdette az ígét. A templomozás után Mikó László szakelőadást tartott. Pálffy Károly ákosfalvi ref. lelkész megdöbbentő adatokat hozott a nyilvánosság elé a falu gazdasági életéből. Elmondta, hogy a faluban nyáron 300 embernek nincs munkája és 60 hold föld pihen. Báró Atzél Ede rámutatott azokra a bajokra s

A gyalui gazdanap.

hibákra, amelyek a falut hanyatlásra kárhoztatják. Nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a magyarságnak a saját földjén kell megélniök. Elekes Béla vajgyári főellenőr a tejtermelő gazdáknak adott szakszerű magyarázatokat. Anghi Balázs a gyümölcskertészetről tartott előadást. Orbán Károly a búzatermelésről beszélt. Közébed után a sportműsor következett, amelyen a marosvásárhelyi MSE. tornászesapata mutatkozott be. A terménykiállítás a mezőgazdasági kutlúrszintvonalat igazolta. A háziipari kiállításon nagy feltűnést keltett Szatmári Samu falubeli legény sajátkészítményű toronyórája.

GAZDAKÖRÖK FIGYELMÉBE.

A cséplőgéptulajdonos gadaköröknek tájékoztatás végett tudomásukra hozzuk, hogy kereskedelmi adó alól mentésülnek, ha az illetékes adóhivatalhoz kérvényt adnak be, melyben kéri a kereskedelmi adó alól való mentésüket és a 0.20% illeték-egyenérték kadó kivételét.

Az illeték-egyenérték adó a cséplőgép igazolt értéke után számíttatik. Ennek a kérvénymek első helyen tartalmaznia kell a gazdakörnek azt a jegyzőkönyvi határozatát, mely kimondja, hogy csak a gazdaköri tagoknak dolgozhatnak a cséplőgépek (tehát nem nyereszkesedésre).

A bélyegtörvény 16-ik bekezdésének 1. §-a érvényes ebben a kérdésben.

Kormányrendelet a kukorica forgalomba hozataláról.

A hivatalos lap '219, szeptember 20-i számában a következő minisztertanácsi határozat jelent meg: I. Szigoruan meg van tiltva vasuton és vízi járműveken a kukorica szállítása ugy bel, valamint külföldi rendeltetéssel, hogy ha a kukoricának 14%-nál magasabb a víztartalma. A vasut-, kikötői és vámhatóságok az ilyen árut kötelesek visszautasítani. Kivételt csak a magánosok és az állami kukoricaszállítóknak feladott tengeri képez.

II. Hasonlóképen szigoruan meg van tiltva a kereskedőknek, hogy fogyasztási célokra 14%-nál magasabb víztartalmu kukoricát hozzanak forgalomba. Az ellene vétők az egészségügyi törvény és az élelmezési rendelet elbírállása alá esnek.

III. A kukorica nedvtartalmát a következő vizsgálatok alapján határozzák meg: a) A feladó helyeken berakodás előtt, vagy aközben ugy a vagonoknál, valamint a vízi járműveknél; b) A belföldi értékesítésnél a forgalomba hozatal előtt;

Az állami egészségügyi laboratóriumok.
Mezőgazdasági kamarák.
Kereskedelmi és ipari kamarák.
Hitelesítő állomások.

Ezek a szervek ugvévezezt vizsgálati bizonyítványt állítanak ki, ha a víztartalom nem nagyobb 14%-nál. Ennek alapján a kukorica szállítható és fogyasztható. Az egészség, népjólét és munkügyi miniszterium, a szövetkezetügyi miniszteriummal karöltve gondoskodni fognak a vizsgálatához szükséges tárgyakról.

IV. Azokon a vidékeken, amelyeket a népióléti minisztérium állapít meg, a malmok nem örölhetnek és nem értékesíthetnek 14%-nál magasabb víztartalmu kukoricát. Előzőleg kötelesek az árut szárítótkba helyezni.

V. Az ilyen vidékeken a népióléti és a szövetkezetügyi miniszteriumok gondoskodni fognak a kukorica szárító kemencekről. Fel van alkalmazva a szükséges, nénzösszeg folvósitására. A szárítótkkal felruházandó malmokat a szövetkezetügyi miniszterium állapítja meg. VI. A szövetkezetügyi miniszterium fel van alkalmazva, hogy egyes vidékeken a száraz kukoricát beszerezze.

VII. A jelen minisztertanácsi napló 1., 2., 3. szakaszai minden ében végrehajlandók október 5. és május 31-ike között.

A kolozsvári innepségek második napján a békási dülöben eke-bemutató volt a Resica, Sack, Hoffher és Schrantz, Clayton Schuttlewort-gyarak közreműködésével.

Megalakult az ombodi gazdakör.

Szatmár megye legfejlettebb gazdasági kulturájú községe igen jelentős fordulóponthoz jutott. Ez év szeptember 8-án alakította meg gazdakörét és ezzel el lehet mondani e nem nagy lélekszámú, de annál nagyobb munkakedvvel és akarattal rendelkező Szamos melletti kis község minden falusi jóléti intézménnyel rendelkezik Van hitelszövetkezet, Hangya fogyasztási szövetkezet, Állatbiztosító szövetkezet, temetkezési társulat, népkönyvtár, stb. A község különben a nyári látogatások alkalmával megnyerte az EGE elnökének tetszését és örömmel szemlélték úgy az elnök, mint kísérete azt a hatalmas méretű református kulturházat, mely hivatva van úgy a gazdakört, mint egyéb kulturintézményt hajlékába fogadni. Az alakuló gyűlésen az EGE képviselőjében Bikfalvy Ferenc EGE gazdasági felügyelő jelent meg. A gyűlést Gy. Kovács József nyitotta meg és ezuttal is felhasználta az alkalmat, hogy itt nyilvánosan köszönhesse meg dr. Szász Pálnak, hogy ezt a kis, de élni akaró magyar községet abban a kitiüntetésben részesítette, hogy látogatásával tisztelte meg. Felkérére Bikfalvy felügyelőt ismertesse a gazdakörök célját és rendeltetését. Ezután Szőke József ref. tanító a falu kiváló vezetője és a gazdaköri eszme lelkes apostola felolvasta az alapszabályokat és ezt nagy lelkesedéssel elfogadta az alakulógyűlés és kimondta a megalakulást. Elnök lett Cs. Károly István, aki lelkes beszédben tett ígéretet, hogy minden erejét a gazdakör felvirágoztatására fordítja. Titkár pedig a kiváló tanító Szőke József lett, akinek személye biztosíték a teljes és sikeres munkálkodásra. N. Székely András gazdálkodó indítványára dr. Szász Pált táviratilag üdvözölték.

A dicsőszentmártoni kiállítás.

A Küküllői Gazdasági Egyesület 1937 október 3-án, mezőgazdasági kiállítással egybekötött gazdanapot rendez. A gazdanap programja a következő: D. e. 9 órakor a kiállítás ünnepélyes megnyitása a baromvásártéren. Megnyitja: Dr. Gyárfás Elemér a Küküllői Gazdasági Egylet elnöke. A gépkiallítás a vármegyeház termeiben lesz megtartva. D. e. 1/2 12 órakor diszközgyűlés a vármegyeház nagytermében, dr. Szász Pál E. G. E. elnök részvételével. D. u. 3 órakor ünnepély a vármegyeház udvarán.

Az E. G. E. igazgató választmányának ülése. Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató választmány folyó hó 20-án, d. u. 3 órakor az E. G. E. Kolozsvárt, Attila-ut 10. szám alatti székházában, Szász Pál dr. elnökletével ülést tartott. Jelen voltak: gr. Teleki Béla és Máriaffi Lajos alelnökök, gr. Teleki Ádám, gr. Bethlen Béla, dr. Markovits Kálmán, Mikó László, Bikfalvy Ferenc, Szeghő Dénes, br. Atzél Ede, Biró József, Anghi Balázs, Dániel Elemér, Szász Ferenc, Schilling Dezső és Török Bálint EGE. igazgató. Részletesen megvitatták a napirenden szereplő kérdéseket. A választmányi ülés egyik legfontosabb program pontját a kereskedelmi szervnek a létesítése képezte, mely a mezőgazdasági termékek és termények értékesítésével akar a magyar gazdatársadalom segítségére lenni. Az utóbbi időben ugyanis szinte egyetemes jellegű megnyilatkozások történtek azzal a határozott céllal, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet vegye kezébe ezt a nagy horderejű megoldatlan kérdést. A tárgyalásoknak konkrét eredménye van és remélhető, hogy néhány hónap alatt tető alá jut az elgondolás.

Módosították a mezőgazdasági törvény 48. §-át. A hivatalos lap 229., szeptember 22-i száma közli, azt a királyi dekrétumot, mely módosítja a mezőgazdasági törvény 48. §-nak a pontját. Az eredeti szövegben a következőket tartalmazta: „Más területek hiányában a községi legelő egész kiterjedésének legfeljebb 5%-át községi iskolák, templomok, községházák, egészségügyi állomások és kórházak építéséhez, vásárterek, közérdekű községi iparvállalatok létesítéséhez, községi faiskolákhoz és melegágyakhoz, temetőkhöz és piacokhoz szükséges területek céljaira átengedni, vagy felhasználni“.

A módosított szöveg így hangzik: „Más területek hiányában a községi legelő egész kiterjedésének legfeljebb 5%-át, iskolák, templomok, községházák, egészségügyi állomások és kórházak építéséhez, vásárterek államilag, községileg létesített vagy szövetkezeti uton létesített közérdekű iparvállalatok, állam, megye vagy község által létesítendő faiskolákhoz, melegágyakhoz, temetőkhöz és piacokhoz a szükséges területek céljaira átengedni vagy felhasználni lehet“.

Ujjászervezték a kiskülpösi gazdakört. Gróf Teleki Artur tanesi földbirtokos, aki a községben a fogyasztási- és tejszövetkezetnek lelkes vezetője, szeptember 12-én ujjáalakította a kiskülpösi gazdakört. Beszédében buzdította a Kiskülpös községbeli mezőgazdákat, a gazdasági összefogásra, gépek vásárlására, új rendszerű gazdasági szerszámok beszerzésére, az E. G. E. akciójába való bekapcsolódásra. Az ujjáalakított gazdakör az első gazdakör közül választott tisztikart.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő tagdíjak küldettek be:

Alapító díjat fizetett: gr. K. G. nagykárolyi uradalma (5000.—), O. K. M.-madaras (2000.—), D. J. Palatka (750.—).

1937. évre 60' — Lei tagdíjat fizetett: M. J. Okland, Hangya Bodos, Gazdakör Alsó-rákos, S. F. Beius (120), F. D. Kolozsvár, T. A. Harasztos, Gazdakör Kishorosnyó, F. A. Uilacul de munte, A. S. Magyargyéres, F. T. Érmihályfalva (180), A. A. Karcfalva, Sz. S. Pankota, Gazdakör Parajd, F. S. L. Székelybethlenfalva, K. S. Rátoni, H. Gy. M. I., Cs. L. S-é, Cs. S., B. J., Cs. K., K. K.-né, L. Z., N. F., N. L., id. P. J., Cs. J., Sz. J. F.-é., K. L. Hosszúmező, Gazdakör Szentmihályfalva, B. J. Nyujtód, T. J. M.-koppánd (1937-38), N. J. N.-szalonta, K. Gy. Szászlóna, K. K. Tigán (100), Sch. J. Blaj, Ref. Ker. Egy. M.-telegd, Sz. S., D. Zs., Cs. V. Szojtor, K. S. Markosfalva, Cz. L. Érköbölkút, K. N. Ö. Buzásbocsárd, I. J. Sz.-régen, M. M. Mureni, gr. B. F. Bodola, ifj. B. B. Árkos, dr. B. B., Sz. Ö. Dicső-szentmárton, dr. B. A. Bonyha, Sz. Ö. Ádámos, Szőnyi Géza Küküllővár, D. B., N. D., Sz. L., N. M., U. M., B. B., U. M., N. J., U. I. Madaras-Szénáságy, Gazdakör Maroskeresztur, Geges, Fekete, Jobbágyfalva, K. I. Tg.-Mures (120), D. Zs. Vadad, K. A. K.-é Koronka, B. M. Ákosfalva (120), U. E. Magyar-nádas, Sz. A. Mezőbajj, Sch. P. Rofronia (100.—), Ferencrendi Zárda Kaplony, D. L. Rákosd, Cs. A. Dálnok, ifj. Cs. A. Radnótfája, Cs. G. Alpestes, M. K. Bretea, K. I., J. Ö. Misca, dr. P. Á. Csíkszereda, ifj. G. L., Gazdakör Homoródszentpál, H. Gy. Halmeu, B. Gy. Berend, S. D. Aranyosmedgyes, K. B. Fekete, S. D. Kovásna, F. J. Sepsiszentkirály, J. I. Istvánné Kiskopus, A. J. Buzásbesenyő, M. I. K.-szentpál, L. K. Nagysármás, ifj. B. M. Veresegyháza, Gazdakör Kispereg, Farkasvarsánd, D. B., D. P., W. L. Arad, K. J. Erdőgyarak, Özv. N. G.-né Puj, Sz. S. Cosuna, M. J. Turnu, B. M. Nagyiratos, V. Gy. Érendrét (360.—), G. S. Borossebes, I. L. Székelyhid, Hangya Bethlen, Poklostelek, D. S. Gencs, M. M., dr. K. A. T. M. Kézdivásárhely, F. M. Nagyenyed, Hítelszövetkezet Hosszúmező, dr. N. J. Satu mare, K. Testv. Érkávás, Sz. J. Feldoboly (100), dr. B. R. Érmihályfalva (1931—1937.), D. I. Gy.-fehérvár, Gazdakör Ujdellő, Gazdakör, H. A. Nyárádköszvényes, B. J. Koronka, Cs. M., B. J., B. P. Székelyfaja, B. S. B. F., I. A., I. L., N. J., B. P. Demeterfalva, P. D. Fekete, M. A. Szentanna, R. I. Gy.-fehérvár, B. J. B. I. Nagyenyed, G. J. Sıklód (100.—).

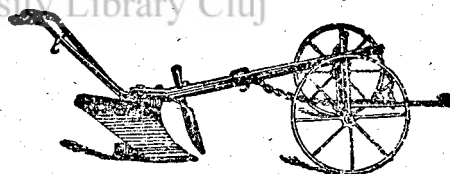
1938. évre 60' — Lei tagdíjat fizetett: T. F. M.-gyerőmonostor, B. M., A. F., D. M., S. Á., F. A., F. K. M.-ludas, F. P. Melegföldvár, O. P., V. J. Veresegyháza, A. F., L. M. Kisdó, K. S. Gy.-é, H. P., M. N. S. Köbölkut, D. S. Gencs, G. Gy. Szamosujlak, S. A. Bita, Gazdakör Hegyközkovácsi, B. F. Dész, L. I. Jobbágytelke, F. B. Szilágyballa, L. B. Ábrám, O. G. Lemhény (120), A. S., ifj. F. K., A. J. Marosludas, J. Gy. Gy.-Fehérvár, P. I. Ant, F. S. Hosszu-

mező, Cs. A. Csiksomlyó, P. Gy. Buzásbocsára, P. Z. Magyarkapud, Sz. F. Várkudu, P. B. Kolozsvár, H. J. J. Mezőkeszű, Cs. S. Nyárszó, M. P., V. J. J. Kémár, N. G. Apa, Gy. M. F.-é Radnótfája, H. L. Marosludas, B. T. Hodgya, B. J. Rimonyifalva, N. R. Nagyenyed, id. B. Gy. Luca, Sz. M. Zágón, B. S. Olasztelek.

Milyen mezőgazdasági köztéseket érdemes természetien a gyümölcsösben. A legjobb köztes a burgonya, mert ezzel adjuk a legjobb talajgondozást. A burgonya felszedése pedig pótolja az őszi mély ásást vagy szántást. Nagyon jó köztesek a zöldségfélék is. A takarmányrépa is megfelelő. Sőt az általános felfogással szemben a táperős és eléggé nyirkos talajon a kukorica is jó köztes. Azonban a gabonafélék, here, lucerna nem való a gyümölcsösbe. A kukoricafajták közül az alacsony növésűek jők, mint amilyen a Cinquantinó is.

SACK EKÉK

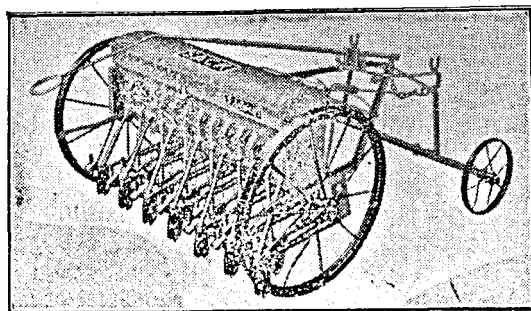
és azok szerelvényei

SACK Gyomirtó fésű

országwide kipróbálva és számos elismerő nyilatkozattal.

SACK VETŐGÉPEK

Évtizedes tapasztalatok alapján teljesen acélból készül. Vezetéséhez elegendő egy ember. Pontosan vet. Egyszerű beállítás. A gép pillanatok alatt kiüríthető.

A gondos gyártást és évtizedekig tartó minőséget a **Rud. Sack** név garantálja.

Díjtalan felvilágosítást nyújt: **Klusch János, Cluj**

Str. Masaryk 21. Telefon 512.
és Str. Regele Carol II. 106.

Kérdés - Felelet

Kérdés. László József Görgényüvegcsür. Hogyan készítjük és kezeljük az almabort?

Felelet: Almabor készítése céljára legalkalmasabbak az őszi vagy téli fajták, mert azokban több a cukortartalom, mint a nyárfajtákban. Lehetőleg savban szegény almákat válogassunk e célra, ha válogatásról szó lehet. A fáról lekerülő téli almák feldolgozásra még nem alkalmasak, azok bizonyos előkészítési eljárások alá veendőek. Az eljárás célja az, hogy az utóérést gyorsítsuk és addig fokozzuk, míg a cukorképzés teljesen, a savfogyatkozása pedig a kívánatos arányba jut. Ebből a célból az almát szellős helyen szalmatakarókra, hosszukás felfelé keskenyedő kupacokba rakjuk izzasztás, füllesztés céljából. 2-3 heti állás után az alma megsárgul, illata kifejlődik, egyszóval értéke tökéletesedik. A füllesztés történhet szabadban, esőtől és fagytól szalmatakarókkal, lombbal védve. Akár szabadban, akár zárt helységben történik a füllesztés, ügyeljünk, hogy két-három hétnél tovább ne tartson el, mert a minőség rovására válik. Füllesztés után a gyümölcsöt kiválogatjuk, a hibás részeket ki-

vágjuk és elássuk. Azokba cukor ugyisinesen és csak rontanak a must minőségét. Ha a gyümölcs földes, megmossuk nagy kádakba. Azután felapritjuk, esetleg felszeccskázzuk. A zúzott gyümölcsöt két-három napig pihentetjük, hogy levét lehetőleg magától adja ki. Azután kisajtoljuk és minthogy a prés igen összetömiti az almát, tányér alakú kosárfonatot teszünk 15-20 cm. magasságban az almarétegek közé hogy azokból a lé eltávozhasson. A sajtolás után a visszamaradt törkölyt 100 kg-ként 4-10 liter vízzel keverjük és 24 óra múlva újból préseljük, így valamivel gyengébb, de még mindig felhasználható levét nyerünk.

A kisajtott mustot hordóba fejtjük egyötöd részt üresen hagyunk és megfelelő hőmérsékleten tartva zártan erjesszük. Az erjedés 4-6 hét alatt megy végbe. Ha az erjedés megszűnt, mielőtt a bor tisztulni kezdene, a hordót egészen feltöltjük és akonadugóval lezárjuk. A borban lévő seprő és zavarodást előidéző anyagok leülepedése után a seprőről lefejtjük a bort más tiszta hordóba, kb. 6-8 hét múlva másodszor is átfajtva a bor fogyasztható lesz.

Rejtvény

Eddigi képes rejtvényeink helyett, ezután egy kérdést adunk fel kisgazdatestvéreink részére, kérve annak helyes megválaszolását október hó 15-ig. A helyes válasz beküldői között 6 darab gazdasági tárgyú könyvet sorsolunk ki. I. díj 3 farab gazdasági tárgyú könyv, II. díj 2 darab gazdasági tárgyú könyv, III. díj 1 darab gazdasági tárgyú könyv.

Melyik búza jobb minőségű, amelyiknek

lisztjéből nagylyukacses kenyér süthető, vagy a sok apró lyukacsal bíró kenyér?

Szeptemberi számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése: **A rigolirozás helyes beosztása.**

Sorshúzás útján a következők részesültek jutalomban: I. díj László József, Görgényüvegcsür, II. díj Pálosy László, Radnót, III. díj Farkas József, Ilyefalva.

A nyereményeket címzetteknek eljuttattuk.

Az ürmös bor házi készítése. A szőlőben a fehér fajták között található fekete szőlőből házi használatra ürmös bor készíthető a következő módon: egy 100-150-200 literes hordót a csaplyuknál kifenekeljük, a hordót fenékre állítva a fekete szőlőből egy rend egészséges összetöretlen fűrtöt rakunk. Erre a rendre 4-5 cm. távolságra nemes gyógyszertári ürmöt teszünk egészben, közéje 8-10 db. vékonyra elhasogatott tormát, 16 szeletre felvágott hirsalmát, nyolcad kiló mazsolát és nyolcad kiló cukrot. Utána pedig egy újabb szőlőréteget. Amikor a hordó megtelk, a

kivett fenékkal lenyomva visszafenekeljük, csapot téve bele és az ászokra állítjuk. Az aknalyukon pedig a legjobb mustból feltöltjük. A zajos erjedés alatt kétszer megforgatjuk, a rajta lévő mustot a csapon eresztve, felül visszatöltve, azután úgy kezeljük, mint a többi mustos hordókat. Kiforrás, valamint használatkor felülről mindig utána töltünk, hogy a hordó állandóan tele legyen. Szegfűszeget, szegfűborsót, vaníliát ne tegyünk bele, mert az csak egy ideig kellemes ízű, de későbbben kellemetlen ízt ad. Ize-
sítésre elég a birsalma. (b. gy.)

Buza: Most kerültek nyilvánosságra a folyó év buzatermésének az adatai. Az orosz termés 113.000.000 tonnát tesz ki és pontosan 50%-al nagyobb az előző évinél. A szovjet rendszer fennállása óta 1935-ben számoltak be a legnagyobb eredményről, de az ideit ezt is felülmulta. Az Egyesült-Államok búzája 241.000.000 tonna. Kanadában 7.000.000 tonnával kevesebbet termelt az előző évinél. Ausztráliában nem kevesebb, mint 20.000.000 tonnával csépeltek több búzát, Európában az olasz termés megelégedést eredményezett. — Németországban gyenge volt. A rozs 11.000 tonnával többet hozott, de a buza 3%-al kevesebbet. Belgiumban 65.000 tonna a veszteség 1936-hoz viszonyítva. Minőségileg pedig szinte katasztrófális. A világ buzaexport mennyisége 165.000.000 tonna, a kereslet 150.000.000 tesz ki 1937 szeptember 15-ig. Az árak tehát szilárd irányzatot fognak képviselni. A nemzetközi politikai helyzet esetleges feszültsége máról-holnapra komoly áremelkedést idézhet elő.

Erdekes azonban, hogy míg a külföldi piacokat lanyhaság jellemzi, nálunk az árak váratlanul emelkedő irányzatot mutatnak. Ez a tény azzal magyarázható, hogy a malmosok áresés reményében nem fedezték szükségleteiket és most a vásárlásokra tömeges megbízásokat adnak. Az összes jelek arra engednek következtetni, hogy a buza még ebben az évben az erdélyi feladó állomásokon eléri az 500-520 lejes arat. Ma Kolozsváron a buza ára 490 lej.

Rozs. Jelentettük, hogy Ausztria egyelőre letiltotta a rozs bevitelét. Bekövetkezett tehát az árak merevsége. A belföldi szükséglet nagyon esekély s a további kivitel elé pillanatnyilag nem sok reménnyel lehet tekinteni. A rozs ára Kolozsváron 465—470 lej.

Kukorica. A kormányának az az intézkedése, mellyel a gyenge tetrméskilátásokra való nyilatkozással leállította a kivitel, rendkívül érdekes helyzetet teremtett. Az ármorzsolás helyett éppen az ellenkezője történt és a kukorica ára egyre fejlődő utvonalon halad. A tavalyi áru már teljesen rogytán van és az ideit elég gyengének ígérkezik. Moldova, mint az O-királyság legnagyobb kukoricatermő vidéke, alig hozhat valamit. Minden bizonnyal az árak emelkedni rognak. A földművelésügyi miniszter, amint lapunkban közöljük, rendelettel uton szabályozta a kukorica eladását és pedig a piacra vagy külföldre kerülő tengeri viktartalma nem lehet nagyobb 14%-nál. Ez a rendelet sérelmes és a gyakorlatban nem bír különösebb jelentőséggel, hiszen a kukorica-kivitel rendszerint április végén, május hónapokban kezdődik, addig pedig az őszi termés megszárad. A kukorica ára Kolozsváron 370 lej.

Arpa. Az ipari vállalatok és a hízaladók pillanatnyilag nem vásárolják. Az árak így változatlanok. Kolozsváron 360—370 lej.

Zab. Örvendetes jelenség, hogy az utóbbi napokban váratlanul nagy kereslet indult meg. A következménye pedig természetesen az áremelkedés volt. Ára Kolozsváron 410 lej.

Mák. Általában nincs komolyabb érdeklődés s eddig kevés vétel történt. Kolozsváron 22 lej.

Lóhere, lucerna. A terméseredményekről egyelőre még nem írhatunk. A tavalyinál mindenestre kedvezőbb és a gazdák nagy reményekkel tekintettek a csépléseredmények

elő. Amióta Németországban 90 márkára maximálták a lóhere árát, a mi piacainkat is lényegesen befolyásolja. A mai napig a német földművelésügyi minisztérium még semmit nem tett a maximálás hatálytalantása érdekében. A lucernámag azonban sokkal kedvezőbb elbírálás alá esik. Rendkívül élénk a kereslet. A lóhere ára Kolozsváron 22 és a lucernáé 32 lej.

Október havi állatvásárok.

1. Bözöd, Buziás, Komod, Ludas, Szászváros, Szováta.
2. Billéd, Sárköz, Ludas.
3. Ludas, Zilah.
4. Székelyudvarhely.
7. Egeres, Nagybacon, Kóhalom, Szentdomokos.
8. Kraszna, Oravica, Sármás, Máramarossziget, Zabola.
9. Alsóárpás, Nagycsanád, Pańkota.
10. Detta, Zsibó.
12. Parajd, Sepsiszentgyörgy.
13. Nagyenyed, Kiskapus, Petrozsény.
14. Nagyiklód, Puj, Ujszékely, Kis sármás.
15. Dicsőszentmárton, Nagyilonda, Szinerváralja.
16. Krasznabéltég, Dész, Sárköz, Gurdue.
17. Szilágyeseh.
18. Ujarad, Aranyosgyéres, Szék, Szilágyosmlyó.
19. Aranyosgyéres.
20. Aranyosgyéres, Vinga.
21. Bónca, Lugos.
22. Halmi.
23. Nagyszentmiklós, Piski, Sülemed.
24. Buza, Uzdiszentpéter.
25. Almás, Brassó, Buza, Hadad, Mezőszenmihály.
26. Alci, Csesuca, Erdőszenmihály.
27. Déva, Oklánd, Kézdivasárhely (27—30).
28. Mezőbánd, Berkez, Szamosújvár, Gyergyóújfalu, Gyimesközéplak, Torda.
29. Arad, Belényes, Nagykároly, Gyimesközéplak.
30. Arad, Kolozsvár, Gyimesközéplak, Aranyosmedgyes, Nagyszeben (okt. 30—nov. 2).
31. Karánsebes, Kolozsvár.

Tőzsdei árak

Szeptember hó utolsó hetéből. Árak tőzsdei helységeken értendők.

Tőzsde helysége	Buza	Rozs	Árpa	Kukorica	Zab	Mák	Napraforgó	Fehérbab	Lóhere mag	Lucerna mag	Lóhere és lucerna széna	Széna	Megjegyzések
Kolozsvár	485	—	370	370	400	22	—	620	21	30	140	110	
Nagyvárad	480	495	410	325	380	—	—	—	23	30	—	—	
Temesvár	460	—	430	320	360	—	400	—	21	33	—	—	
București	530	480	410	—	330	—	—	—	—	—	—	—	
Szatmár	485	415	—	340	445	—	—	—	—	—	—	—	
Arad	475	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

HIREK

A szebeni őszi állatvásár. Szeptember 7—13 között zajlott le a nagy őszi vásár. Felhajtottak 681 juhot és 43 kőst. Eladtak 181 juhot és 23 kőst. Felhajtottak 38 bikát, 2137 ökröt, 2058 tehenet, 365 szopóborjut, 417 bivalyt, 278 bivolyborjut. A lóvásárra felhajtottak 29 mént, 1945 paripát, 1888 kancát és 210 csikót. Eladtak 9 mént, 135 paripát, 128 kancát és 9 csikót. A lovak 30%-át pesti kereskedők vásárolták meg, a konzervgyárak megbizásából. A vásárolt szarvasmarhák közül 3 vagon Haiffaba és Fiuméba lett irányítva. A bukaresti kereskedők nem voltak jelen a piacon. Árak: jármás ökrök párja: 14—20.000 lej. Exportra alkalmas hizalt ökör párja 24—41.000 lej, vágásra alkalmas tehen darabja 6000—9000 lej, fejőstehen darabja 6—10.000 lej, fejős bivalytehén darabja 5—9000 lej, növendék bivalyok párja 8—12.000 lej, szopóborju darabja 1200—2000 lej. Lóárak: nehéz igásló párja 16—17.000 lej, mezőgazdasági igásló párja 10—12.000 lej, kocsiló párja 20—28.000 lej, schimbás lovak darabja 12—15.000 lej, mén darabja 22—23.000 lej, csikó darabja 3500—5000 lej.

Tordátfalva község határában marhástól és ekéstől elszülyedt egy gazda. Tordátfalva határában Nyika Lajos székely gazda két tehenével szántott. Már az utolsó barázdákat szántotta, amikor morajlani kezdett a föld. A gazda mielőtt még magához térhetett volna, ott hevert eltörött lábbal abban a két és fél méter szakadékban, amely a kettéhasadt föld nyomásától keletkezett. Az egyik tehen szintén lábtörést szenvedett a zuhanás következtében. A szerencsétlen ember néhány óráig maradt a szakadékban s csak akkor vették észre és emelték ki állataival együtt. Állítólag ezen a helyen nagymennyiségű gáz lappang a föld gyülemlései között. A falunak ezt a mezőrészt ördögölgyének hívják és Orbán Balázs azt írja róla, hogy „morajló és duruzsoló rögtelknő”, ahol robbanó gázok lappanganak a föld gyomrában.

Felemelték a gyapotbehozatali illetéket. Közgazdasági körökben nagy feltűnést keltett a kereskedelmi és iparügyi minisztériumnak az a rendelete, mellyel a gyapotbehozatali illetéket kg-ként 7 lejjel felemelték. Két évvel ezelőtt az 5 kg-os esomagok után 19.75 lej vámilletéket kellett fizetni. Két év alatt az 5 kg-os esomagok behozatali díja 283 lejre szökkent

fel. A kormány nap-nap után jelenti, hogy csökkenteni a gyapot árát, mert ezáltal a kisgazdák érdekeit akarja figyelembe venni. Most kiderül, hogy olyan áremelkedés fog bekövetkezni, ami valósággal képtelenné teszi a gyapot vásárlását.

Maximálták a vas árát. A kormány gazdasági tanácsa a következőkben állapította meg a vasárak maximális árát: Betonvas kg-ja 8.67 lej. Kereskedelmi vasárak kg-ja 8.75, szeg kg-ja 14.50 lej. Tengely kg-ja 27 lej. Az árhoz, mely „franco gyártelep” értendő, a szállítási díjat, fogyasztási adót és legfeljebb 20%-os hasznot lehet hozzászámítani. A belföldön készült mezőgazdasági gépek árát 25%-kal leszállították.

Hibajavítás. Lapunk előző számában az Állattenyésztés-takarmányozás rovat juh-cikkében sást ábrázoló klissé jelent meg, mely tévedésből került oda.

Allatárak Kolozsváron.

Élősúly. Sertés teljesen hizott 21—23 lej, sertés félhizott 19—21 lej. Teljesen hizott export sertés 27 lej, tehen teljesen hizott 13—14 lej. Ökör teljesen hizott 15—16 lej, vékony feldolgozásra alkalmas növendék borju 15—16 lej, nehéz igásló párja 14—16 ezer lej, kocsiló párja 20—22 ezer lej, igásökör párja 15—17 ezer lej, fejőstehen ára szavatolással napi 20—25 liter tejjel 9—11 ezer lej. Szavatolás nélkül 7—8 ezer lej, szopóborju 20—21 lej kg-ja.

Megalakult a magyarlapádi gazdakör. Augusztus 22-én az aisó fehérmegyei Magyarlapádon megalakult az E. G. E. gazdaköre, a gyűlésen megjelent dr. Szász Pál az E. G. E. elnöke, Szász Ferenc körzeti felügyelő, dr. Nagy Endre, dr. Kovács Endre, Molnár József stb. Elnöknek Kovács Pált választották meg.

Gazdahét Szászrégenben. Október 20-ával kezdődőleg Szászrégenben gazdahét lesz, amely iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. Az E. G. E. részéről Máriaffi Lajos alelnök jelenik meg.

Az E. G. E. vándorelőadója a háromszékmegei gazdák között. A háromszékmegei gazdák azzal a kéréssel fordultak az E. G. E. vezetőségéhez, hogy bocsásson rendelkezésükre egy megfelelő szakképzettséggel rendelkező előadót, hogy több községben a talajmivelésről előadásokat tartson. Az E. G. E. elnöksége teljesítette a gazdák kérését és Várady Mihály a napokban leutazott Háromszékba, ahol megkezdi a vándor előadásait.

Börpiac. A bukaresti piacon aránylag gyenge kereslet nyilvánult meg. Ez főleg a feldol-

gozott bőrökre vonatkozik. Az utóbbi napokban csak gyengébb szarvasmarha bőrt lehetett vásárolni és ennek 2 lejjel esett kg-ja. A borjubőr ára tartja magát. Különösen fizetik a juhbőrt, párja 360—400 lej. Érdekes megemlíteni, hogy egy évvel ezelőtt még csak 120—130 lejt fizettek párjáért. A bőrárak a bukaresti vágóhidon: Bukovina-Bánsági tarka tehén kg-ja 53 lej. Ökör kg-ja 55 lej. Tehénbőr kg-ja 53 lej, bivaly 41 lej, szopóborju 54, bukovinai szopóborju 58, disznóbőr 22 lej. Erdélyben tehénbőr 56, pikling kg-ja 56 és zvieker 56 lej. Szopóborjubőr 62 lej, bivalybőr kg-ja 38 lej. Fejősbivaly bőre 36, disznóbőr 24 lej kg-ként.

Párossorú kanalas vetőgépek
12, 14, 16, 18, 20, 22 sorosak és azok alkatrészei. Különléle magtári rosták.

Holczmann József
géplakatos, Carei j. Sălaj.

Szőlőtermés kilátások. Általában jó termés ígérkezik. Különösen a mennyiség szempontjából. A Bánságban viszont gyengék a lehetőségek. Egyes vidékeken az esőzések sokat ártottak. Délfranciaországban már be is fejezték a szüretet. Minőségileg kitünők, de mennyiségileg jóval kevesebb az előző évinél. Algériában is megelégedést váltott ki a termés. Olaszországban az előző évinél jóval kisebb az eredmény, a bornak azonban óriási a cukortartalma. Már két héttel ezelőtt befejezték a szüretet. Siettette a nagy szárazság. A magyarországi próbaszüretek kedvezőtlen benyomást váltottak ki. Az eső sok kárt okozott. Csehszlovákia 1937 első felében 12 millió csehszlovákia értékű bort importált. Ebből Olaszország 12 ezer, Spanyolország 4000, Görögország 8500, Magyarország 7000, Jugoszlávia 5000, Franciaország 2800, Románia 400 és Bulgária 300 hektolitert.

Gazdasági szaktanfolyamot végzett. érettségizett, 29 éves román kat. val-lásu, fiatal ember franciaországi tanulmánya előtt gyakornoki állást keres gazdaságnál. Cim a kiadóban.

APRÓHIRDETÉSEK

Teleki Árvéd faiskoláiból Jara, jud. Turda és Cluj, Regele Carol 118, a pénz vétele után franco azonnal szállítható: Óriási eper ezre 700 lej; száza 120 lej. Téliálló örökgyoma duggyomai ezre 100 lej. Ózire óriás gyümölcsű folyton termő málna, ribizke, egres gyökeres, töve 5 lej. Alma, körte, szilvacsemeték nagyság szerint 12—14 lej. Oltógal most százanként legtöbb faj 200 lej. (150)

Németországból érkezett répa vágók. L. 780.— darálógépek, L. 7000.— kukorica kézi morzsolók, mindenféle gazdasági gépalkatrészek, Sack gyártmányú ekék és vetőgépek kaphatók. Schoppelt Ottó Cluj, Calea Reg. Carol 106. (153)

Ifj. Tordai Ferenénél Tg.-Mureş, Tâmparilor 6. szám alatt eladó egy használt Kühne-féle 14 soros sorvetőgép. Értekezni lehet fenti cím alatt. (144)

Földméréseket, tagosításokat, Arad-, Hunyadmegyékben és a Bánságban jutányosan vállal Szilágyi Jenő, okleveles mérnök, Timişoara, III., Str. Cluj 13. (140)

Eladó 24 kat. hold termő gyümölcsös lakóházzal, pincével és két kat. hold termő szőlő, lakással, présházzal, felszereléssel. Huedin (jud. Cluj) határában. Cim: Albrecht Dezső ügyvéd, Huedin. (146)

Bérbe vagy fixadminisztrációra keres 100—300 holdig földbirtokot nagy gyakorlattal bíró okleveles gazda. Cim a kiadóban. (139)

Tordai gazdakör tagjai ajánlanak államilag ellenőrzött egészséges plimuth és Rhod tenyészállatokat, Csapófészekkel ellenőrzöttek 250 lejtől felfelé darabonként. Ellenőrzetlenek 180 lej darabonként. (166)

Kérek béresgazdát ki erélyes, korán kelő, józan életű, megbízható, kis családdal, ki a román nyelvet bírja. Blomberg Gyula, Gardani, pu. Ulmeni Jud. Sălaj. (124)

Elsőrendű koronás alma, körte, szilva, cseresznye, meggy, kajszin és őszibarack, dió csemetékét, valamint 25 kg-on felüli mennyiségben Jonáthán és Londoni Pepin almát szállít s árjegyzéket bármikor küld: Korponay gyümölcs gazdasága és faiskolája, Ocuiş, posta és vasut Baia-Mare. (154)

Állást keresők

Józanéletű, 52 éves, ref. vallású uriember, szakképzett gazda elvállalná gazdaság-vezetést, esetleg ispáni vagy kulcsári állást, vagy iparvállalatnál is elhelyezkedne. Javadalmazásként havi 1500 lejű és szerény ellátást kér. Vasuton díjmentesen utazik. Cim: Sepsi Endre Satu-Mare, Veronica Micle Nr. 48.

Okleveles gazda, ki önállóan is szakképzett birtokkezelő, f. évi október 15-re állását felcserélné. Megkereséseket a lap kiadóhivatala továbbít. (160)

Allást keres 55 éves, nős, gazdasági tanintézetet végzett, 29 évi gyakorlattal; a gazdaság önálló vezetését és a méhészetet érti. Cim: Gyerkó Márton Porcesti, pu. Aluniş, jud. Mureş. (142)

Allást keres 58 éves, nős, gazdasági szakiskolát végzett gazdaságtiszt, nagy gyakorlati ismerettel. A gazdaság minden ágában jár-tas. Megkeresés 6122/1927. szám alatt az EGE címére küldendő. (162)

Allást keres Tóth Árpád, román gazdasági iskolát végzett 20 éves református vallású ifjú. Címe: Ceanul Marei-Mezónagy-csán, Jud. Turda. (163)

Minden körülményekhez alkalmazkodni tudó, intelligens középkorú nő, aki a háztartás minden ágában jártas, elmenne beteg, vagy gyermek mellé, esetleg kisebb háztartás vezetését is vállalja. Inkább jó bánásmódra, mint fizetésre reflektál. Cim a kiadóban. (165)

Keresek sürgősen kimondott gyakorlott állandó gyümölcsész-szőlész-méhészt nagyobb gyümölcsöstelepre. Lehet nőtlen vagy magános is. Ajánlatok igényekkel és létleirással címzendők. Dr. V. Szabó Lajos director general, Patal, jud. Sălaj. (164)

FŐMUNKATÁRSÁK:

Dr. Asztalos Sándor, Br. Atzél Ede, Bartha Gy., Dr. Gróf Bethlen László, Gr. Bethlen Gábor, Br. Bánffy Ferenc, Bodor Kálmán, Boroczy L., Csomós János, Dancs Sándor, Dóczyiné Berde Amál, Dániel Elemér, Dr. Eöry István, Farkas Árpád, Dr. Caál Alajos, Dr. Gergely Endre, Gyalui Sándor, Gyarmathy Piroska, Haáz Rezső, Hirsch Ernő, Korponay Kornél, Korponay Ferenc, Koós

Károly, Kamarási Szász Ferenc, Dr. Konopla Kálmán, Br. Kemény János, Klözel Oszkár, Dr. Nagy Endre, Nagy Miklós, Telegdy László, Dr. Oberding J., Dr. Parádi Kálmán, Dr. Páter Béla, Pohl Béla, Szeghő Dénes, Dr. Schilling Dezső, Schöppner Sámuel, Seyfried Ferenc, Stief Ottó, Dr. Szentkirályi Samu, Tauffer Ferenc, Tempfli János, Veress István, Vita Sándor.

Miért használjunk „**ARZOPOL**” porpácot?

Mert:

- I. Teljes üszögmentességet biztosít!
- II. Holdanként 10% vetőmag megtakarítható!
- III. Több és egészségesebb magtermést biztosít!

Állattenyésztésben és hizlalásban nélkülözhetetlen

a
„DIAVIT” D-vitaminos és
„NUTROL” szén-savas mésztápszer.

Gyártja:

Moskovits Ipartelepek Rt.
 növényvédelmi osztálya, Oradea.

Beszerezhető
 az EGE útján.